

Proletari din toate țările, uniți-vă!

FLACĂRA

24

75 DE ANI DE LA MUARTE
LUI MIHAIL EMINESCU
Semnează:

Acad. Victor Eftimiu
Acad. Perpessicius
Conf. univ.
Zoe Dumitrescu-Bușulenga

Coperta:
desen de Ligia Macovei

Anul XIII nr. 24 (472) — 13 iunie 1964

Biblioteca Centrală
Regională
Hunedoara Deva

Ligia Macovei

Omagiu

Eminescu a murit în plină bărbăție. Imi spunea, odată, criticul Ilarie Chendi că dacă n-ar fi fost bolnav, dacă nu s-ar fi stins atât de tânăr, genialul poet ne-ar fi dotat nu numai cu noi și nemuritoare stihuri, dar și cu romane de calitate, cu valoroase piese de teatru.

Firește, înainte de autorul „Glossei“, acest popor a dat și alți poeți de seamă, dar Eminescu e socotit, pe drept cuvânt, scriitorul nostru cu sensibilitatea cea mai adâncă și cugetarea cea mai înaltă, artistul cu cel mai bogat conținut. Simțirea, gândul, imaginea, viziunea personală a existenței sînt darurile cele mai prețioase ale unui scriitor. Cei lipsiți de aceste însușiri se refugiază în sonoritățile verbale, în construcțiile artificiale, alunecînd astfel pe panta formalismului; „Inșirînd cuvinte goale / ce din coadă au să sune“, spunea el despre acei scriitori lipsiți de conținut, preocupați mai mult de strălucirea formei decît de valoarea fondului.

Dar nici nu putem degrada opera de artă printr-o prezentare neglijentă, inestetică, menită să-i ascundă, să-i compromită soliditatea și frumusețea. Măiestria artistică trebuie să învelească armonios edificiul construit din materiale prețioase. Și în această privință, Eminescu rămîne un admirabil model. El a ridicat poezia romînească la un nivel înalt, nu numai prin calitatea conținutului, dar și prin veșmintul bogat cu care a îmbrăcat acest conținut.

Numeroasele variante ale aceleiași poezii mărturisesc strădaniile bardului de a găsi expresia cea mai perfectă.

El a întocmit și un dicționar de rime, cinci caiete inedite, aflate în păstrarea bibliotecii Academiei R. P. Romîne. Această muncă uriașă, acel fișier pe care nu știu ce alt poet ar fi avut răbdarea să-l alcătuiască, dovedesc importanța pe care un scriitor atât de preocupat de fond, a dat-o formei.

Marii predecesori, un Grigore Alexandrescu, Bolintineanu și Vasile Alecsandri, au însemnat, fiecare, un pas înainte în dezvoltarea poeziei romînești. Ei au scris

bucăți de antologie valabile și azi. În uriașa lui activitate literară, Vasile Alecsandri a fecundat toate ogoarele scrisurii romînesc, de la balada populară pînă la poemele în care limba se scutură de prețiozitățile epocii, de grațiozitățile vetuste, de diminutivele la modă în vremea lui. Subiectul îmbrățișează teme severe, eroice, elegiace și chiar satirice.

Cu Eminescu mai urcăm cîteva trepte. Sîntem pe drumul cuceririi apogeei. Intrăm în faza în care se pretinde poetului o mai severă alegere a temelor, a vocabularului, o sinteză a lui, o desfășurare precisă, corectă, a ritmului, o distribuie muzicală a accentelor tonice și, ca încoronare, sunetul plin, grav și melodios al rimei.

Iată două versuri, luate la întîmplare din poemul „Gemenii“ :

„Invață-mă dar vorba de care tu să tremuri,
Semănător de stele și-ncepător de vremuri!“

Cunoașteți vers mai amplu, mai evocator, deschizător de infinituri, ca acesta, închinat lunii :

„Cînd plutești pe mișcătoarea mărilor
singurătate...“

Acestea nu sînt acorduri întîmplătoare, datorate de o muză binevoitoare, ci arpegii dintr-o simfonie îndelung meditată, crîmpeiul unui mozaic alcătuit milimetru cu milimetru, de-o mină răbdătoare, dirijată de-o frunte inspirată.

Trebuie să-l căutăm pe Eminescu în acea magie a verbului, în depărtatele ecouri de doină, în misterioasele și tulburătoarele emoții pe care le stîrnește alăturarea de sunete muzicale învăluite, cari dăruiesc ideii un prestigiu nou, înfășurînd-o într-un zaimf de inefabilă poezi.

Cutare stea din depărtări neînchipuite s-a stins de mult, dar o vedem încă după secole și milenii, spun astronomii. Iată o idee curentă. Exprimată în proză, reprezintă o simplă constatare științifică. Cînd Eminescu rimează atât de muzical

ASPECTE DE LA COMEMORAREA LUI MIHAIL EMINESCU

① La sesiunea științifică a Academiei R. P. Romîne consacrată comemorării a 75 de ani de la moartea lui Mihail Eminescu. Vorbește acad. George Călinescu.

② Inaugurarea expoziției comemorative Eminescu. Vorbește acad. Perpessicius.

③ Scenă din poemul dramatizat „Luceafărul“ de Mihail Eminescu, care a fost prezentat în spectacolul consacrat comemorării marelui poet, ce a avut loc pe scena Teatrului de operă și balet al R. P. Romîne.

„sue” cu „nu e”, constatarea astronomică devine înaltă, nobilă, adevărată poezie :

„La steaua care-a răsărit
 E-o cale-afăt de lungă,
 Că mii de ani i-au trebuit
 Luminii să ne-ajungă.

Poate de mult s-a stins în drum
 În depărtări albastre,
 Iar raza ei abia acum
 Luci vederii noastre.

Icoana stelei ce-a murit
 Încet pe cer se suie :
 Era pe când nu s-a zărit,
 Azi o vedem, și nu e”.

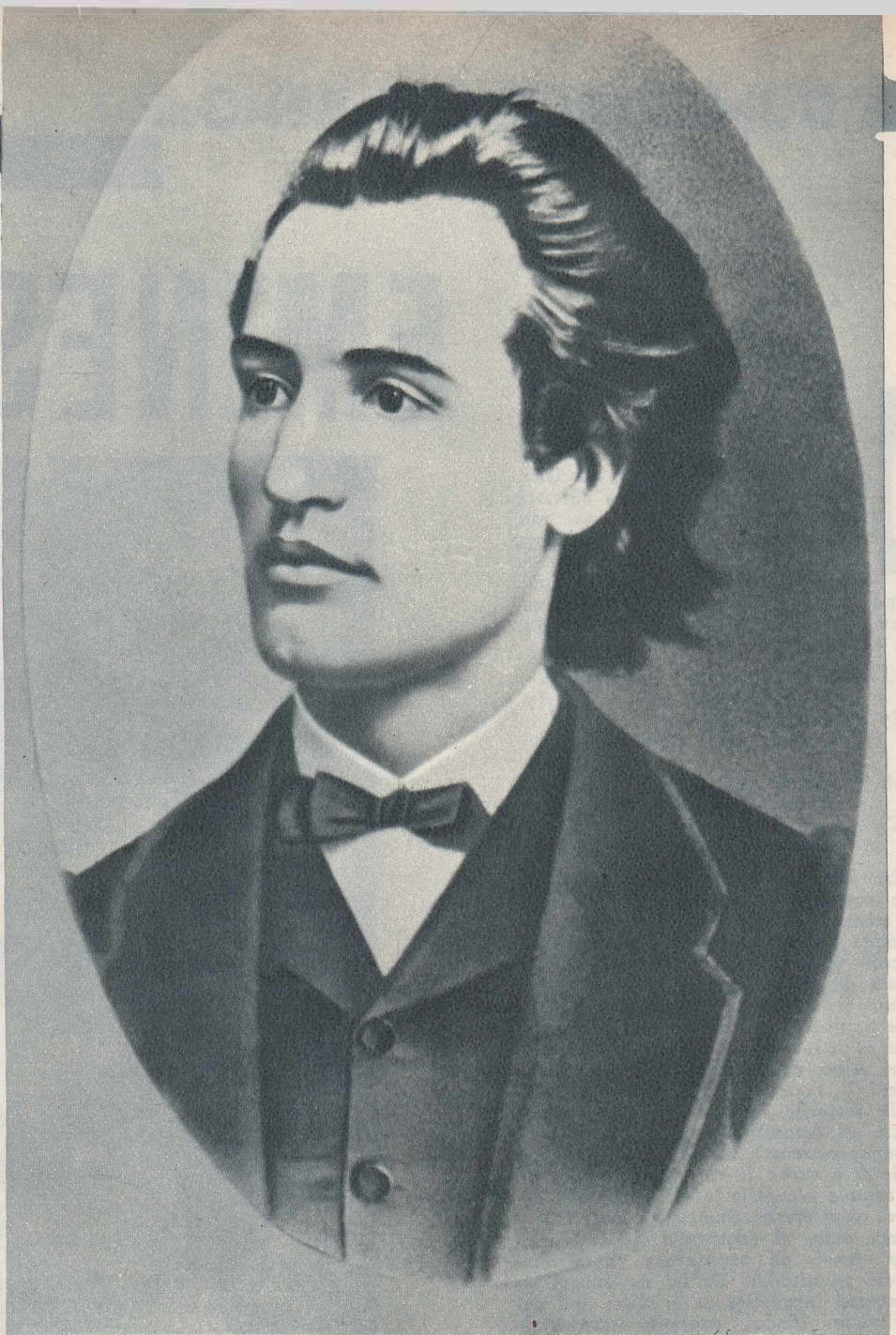
Mai mult decât oricine, Eminescu a demonstrat bogăția limbii românești, varietatea ritmurilor, tezaurul ei de rime.

Farmecul, valoarea marelui poet, alături de gândul adânc, de imaginea surprinzătoare, de căldura accentelor lirice, de vigoarea versurilor epice, n-o face o rostogolire de cascadă a strofelor, ci densitatea alcătuirii cuvintelor. Nu, n-a scris cu facilitățile Eminescu !

Încă odată, densitatea, iată caracteristica poeziei Luceafărului. Concentrarea. Sinteza. Efortul migălos, disciplina împinsă pînă la severitate.

A condensat ca într-un flacon de parfum, și le-a închis hermetic, atâtea mirezme puternice, care conțin într-o singură picătură, chintesența unei livezi întregi, a unei pajști de salcîmi și de tei, a unei păduri de trandafiri, picătură care, diluată, descompusă în azur, creează efluvii de arome, sugestii, obsesii, tulburătoare ca acordurile unei muzici celeste, depărtate, o simfonie gravă, grea de meditații, devenită incantațiune, vrăjitorie, în două cuvinte, armonia eminesciană.

Intrînd foarte tînăr în arena literară, am avut norocul să cunosc prieteni de-ai săi ; unii mai vîrstnici chiar decât el : un Iacob Negruzzi, un Titu Maiorescu, alții contemporani lui, ca Ion Slavici, I. L. Caragiale, Al. Vlahuță, cari mi-au vorbit despre el.

Îmi povestea Alexandru Vlahuță cum s-a dus, odată, împreună cu Mihai Eminescu într-un salon literar, unde Vasile Alecsandri urma să-și citească ultimul poem dramatic, cu cită evlavie au ascultat pe gloriosul lor înaintaș, cum ședeau, timizi, într-un colț, urmărind, sorbind cu nesaț, versurile luminoase și suave ale augustului moșneag.

Un alt contemporan și prieten al nefericitului poet, povestitorul Ion Slavici, mi-a evocat vremurile cînd, împreună cu el și cu I. L. Caragiale, lucrau la redacția „Timpului”.

Precum știe toată lumea, Caragiale scria greu. Avea oroarea hîrtiei albe, pe care trebuia s-o umple cu slove negre. Cînd primea dispoziții să scrie un articol de actualitate, Caragiale se încrunta, se scărpină în ceafă, amîna și sfîrșea prin a se adresa lui Eminescu :

— Scrie-l tu, Mihalache, că te pricepi mai bine !

Și bietul Mihai, copil bun, se executa...

★

Cît aș fi vrut să-l cunosc pe Eminescu ! Din cele povestite de oamenii care au stat în preajma lui, am înțeles că era un caracter drept, leal, profund onest, un suflet de elită, o inimă de aur, muindu-se, nu odată, în naivitate. Credea în oameni. Dar cîte și cîte nu ne-ar fi dăruit, cum spunea Ilarie Chendi, dacă soarta nemiloasă l-ar fi cruțat ! I-am închinat următoarele versuri :

„Și floarea teiului e-n toi
 Furtunile se potoliră...
 Mai freamătă măiastra liră,
 Mai cîntă Eminescu-n noi.

Prelung ne-ajung și ne străpung
 Frînturi de simfonie gravă,
 Ca din adîncuri de dumbravă
 Ecoul cornului prelung.

A fost odată ca-n povești
 Un trubadur cu fruntea clară...
 În înălțimea selenară,
 Mihai, de unde ne privești ?

Ce căi lactee ți-au întins ?
 În ce noian de vălvătaie
 Unde luceferi se-ntretaie
 Veghează ochiul tău nestins ?

Iubiri, revolte, înălțări,
 Turnate-n formă lapidară,
 Melancolia lui amară
 Le-a închinat acestei țări...

Slăvită pomenirea fie-i
 Acelui ce s-a stins la fel
 Cu Pușkin, Mozart, Rafael,
 În tinerețea bărbăției !

Pe mîini subțiri și buze reci
 Să-și cearnă iarna trandafirii...
 Deschisă-i poarta nemuririi...
 — Sub arcul de lumină, treci !”

EMINESCU ȘI CO

Odată marele poet spunea, învăluit, într-o poezie de imputări adresată iubitei, ceea ce au spus mai toți marii creatori ai lumii despre opera lor. Și anume perenitatea, durata ei, care înfrânge și depășește timpul. Reproșând femeii indiferența, neînțelegerea, Eminescu îi arată în *Pe lângă plopii fără soț*, ceea ce a pierdut:

„Dindu-mi din ochiul tău senin
O rază dinadins,
În calea timpilor ce vin
O stea s-ar fi aprins;

Ai fi trăit în veci de veci
Și rînduri de vieți,
Cu ale tale brațe reci
Înmărmureai măreț”.

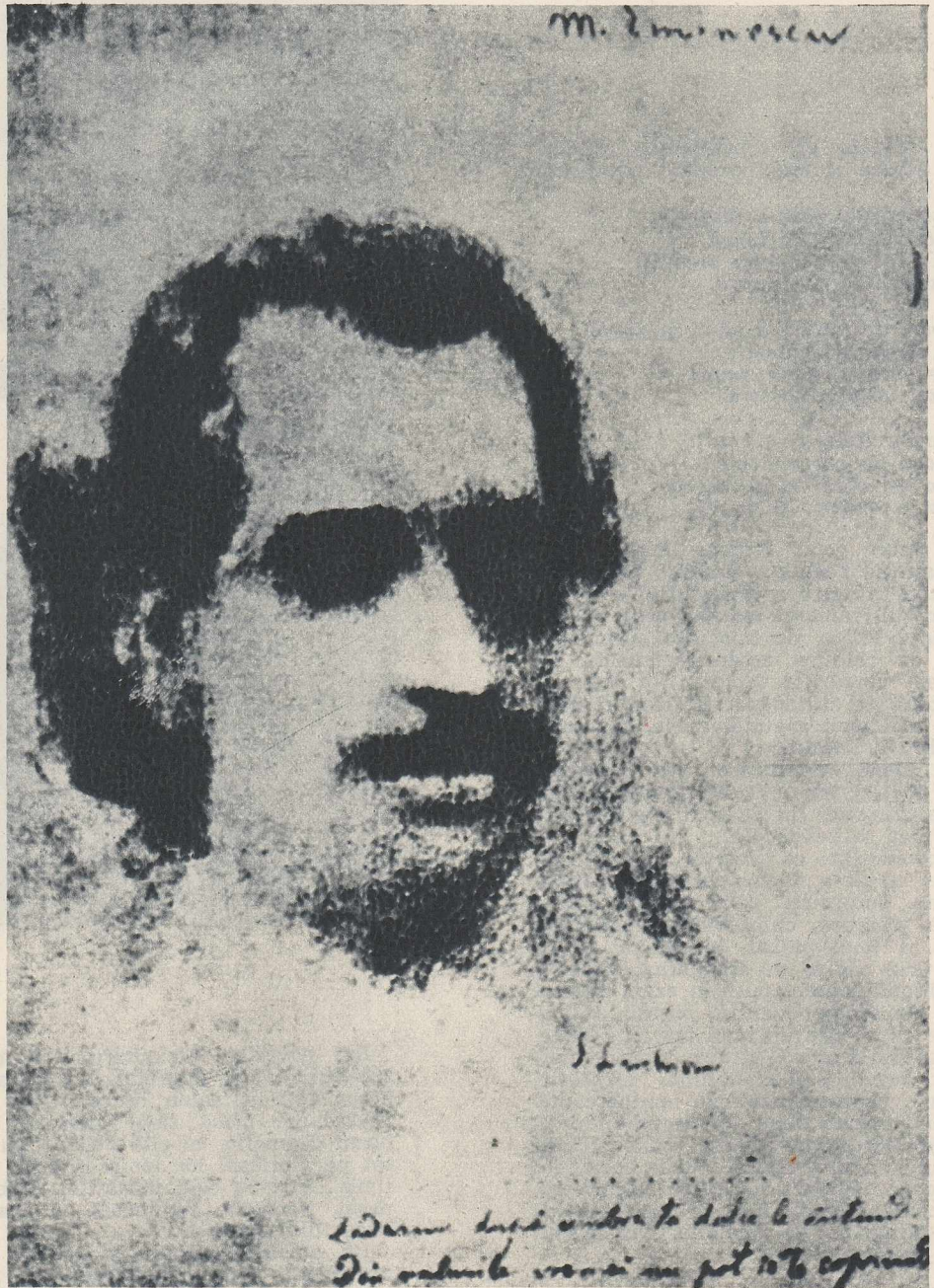
Răsplata dragostei ei ar fi fost nemurirea pe care creația lui i-ar fi hărăzit-o, prin fixarea statuară a frumuseții.

Conștiința aceasta a geniului despre durata peste secole a operei sale a fost într-adevăr confirmată de posteritate. Eminescu nu numai că trăiește și va dăinui cît poporul nostru, dar el e simțit ca un contemporan de fiecare generație ce se succede pe scena istoriei. Poetul are în el atîtea valențe deschise, încît oricine dintre noi îl simte ca pe al său. Fie că e vorba de versurile arzătoare de dragoste încrezătoare ori dezamăgitoare care pot însoți orice tinerete pasionată sau asfințitul obosit al vieții, fie că e vorba de versurile filozofice, și acestea tuturor accesibile la un prim nivel de receptare, toată creația eminesciană poartă pecetea unui patos al adevărului și al dramei autentice, care-i dă permanenta vibrație a vieții. Idei și atitudini ale lui ne solicită și azi cu aceeași intensitate ca în clipa cînd au fost afirmate fiindcă exprimă convingeri adînci, cu o sinceritate și o frumusețe rară. De pildă, patriotismul lui plin de fervoare care l-a călăuzit din adolescență și pînă la sfîrșitul existenței alcătuiește una din dominantele personalității, prin a cărei perspectivă trebuie înțeleasă și activitatea practică și întreaga operă eminesciană. Pentru el n-a fost dorință mai mare decît aceea de a trăi în continua prezență a poporului pe care-l numea cu atîta tristețe „neamul nevoii” și pentru care a încercat neconținut până sa de gazetar. Tînărul poet iubea și pătrundea „pe popor în luptele sale, în simțirea sa, în acțiunea sa, pe popor în puterea sa demonică și uriașă, în înțelepciunea sa, în sufletul său cel profund”. Iar eroii săi din tinerete erau adevărați titani ai voinței și acțiunii revoluționare, ca Horia, Andrei Mureșanu ori Toma Noure. Și înaintașii pomeniți cu atîta admirație în *Epigonii* i se arătau ca făptuitori prielnici ai unor acțiuni necesare întru totul culturii românești, pe care o dorea cît mai întinsă și mai adevărată, crescută din rădăcinile populare.

Chiar titanismul eminescian mi se pare a avea implicații naționale și sociale care îl apropie de înțelegerea noastră. Titanul e un simbol al forțelor care tind să se elibereze, rasturnînd o ordine nedreaptă și năzuind să realizeze o mai desăvîrșită așezare socială. Iată un astfel de titan al lucrării naționale și sociale destul de diferit de modelele titanismului rinascimental și al celui din secolul al XVIII-lea care a purtat numele de *Sturm und Drang*: este Horia, stăpînul munților, puternic și liber:

„Horia pe-un munte jalnic stă călare;
O coroană sură munților se pare,

Iar Carpații țepeni îngropați în nor
Iși viau prin tunet gîndurile lor.

Portretul poetului desenat în cărbune de Ștefan Luchian după o fotografie.

— «Eu am — zise-un tunet — suflet mare, greu,
Dar mai mare suflet bate-n pieptul său;

Fruntea-mi este albă ca de ani o mie,
Dară a lui nume mai mult o să fie».

— «Nalți suntem noi munții — zise-un vechi
Carpat —
Dar el e mai mare, că ni-i împărat»”.

Dintr-o astfel de patriotică gîndire, inspirația folclorică nu putea lipsi. Într-adevăr, preriura culturii populare prin care Eminescu ni se alătură iarăși, constituie temelia nezdruncinată de adevăr artistic străvechi pe care se înalță întreg edificiul operei sale. De la *Făt-Frumos din lacrimă*, basmul romantic scris de poet în anii studenției vieneze, inspirația populară străbate mereu sporită în opera eminesciană, într-una variată, sub fel și fel de chipuri. Povestea teiului, *Crăiasa din po-*

vesti, dar mai ales *Călin*, file din poveste aduc dragostea pe dimensiunile folclorului pentru a o împlini. *Revedere* și *Ce te legeni codrule* dăruie meditație filozofică unor forme poetice populare. Iar *Lucașărul*, basm filozofic, strînge laolaltă toate datele creației eminesciene într-o sinteză uimitoare.

Literatura populară a fost pentru Eminescu nu numai singura sursă de bucurie nealterată ci și documentul istoric, actul de stare civilă al poporului său care-l obliga, așa cum obligă pe orice creator de geniu apartenența la un popor, să exprime desăvîrșit nu numai aspirațiile, concepția despre lume, suferințele și bucuriile, dar și limba, expresia nemijlocită a spiritului. Privite din acest unghi de vedere, gîndirea și opera eminesciană apar ca o încercare, conștientă și neîntreruptă, de sinteză între personalitatea individuală a poetului și personalitatea colectivă a poporului său față de care apare ca un exponent. De aceea, lu-

CONTEMPORANEITATEA LUI

crarea lui neprecupețită, de proporții uriașe, în slujba fixării limbii poetice românești, a fost tălmăcirea cea mai creatoare a expresivității populare.

Sînt în opera și în viziunea lui nenumărate date cu care marele poet și-a depășit epoca și a trecut mai departe spre noi și spre cei care vor veni după noi. Sînt intuiții filozofice și științifice, simboluri și metafore de mare cuprindere, a căror interpretare se poate face de fiecare epocă în parte, cu spiritul ei și necesitățile caracteristice. Și toate acestea într-o limbă de rezonanță mereu actuale. Toată mișcarea romantică europeană, ducînd mai departe elanul de descoperire a naturii cosmice apărut în Renaștere și curiozitatea științifică a secolului luminilor, a secolului al XVIII-lea, s-a îndreptat cu un gest luciferic spre cer și tainele lui, pe care le-a dorit înfrînte, cucerite. Evadarea din lumea urîtă, imperfectă, a vremii lor, s-a făcut de către romantici cu ajutorul unei fantezii extraordinar de active, care i-a purtat spre alte tărîmuri, mult dorite, printre stele sau pe alte planete. Dar perspectivele cosmice din a căror înălțime Eminescu stăpînește și privește lumea, se numără printre cele mai largi și mai sugestive pe care le-a născocit vreodată fantezia romantică. Ele sînt mai adevărate decît cele zugrăvite de Wordsworth, Novalis, Shelley sau Hugo, pentru că reunesc patosul gîndirii științifice și filozofice deopotrivă. Spații interstelare cu întinderi de ani-lumină sînt străbătute de Lucașfăr pînă în preajma centrului divin al universului :

„Porni Lucașfărul. Creșteau
În cer a lui aripe,
Și căi de mii de ani treceau
În tot atîtea clipe.

Un cer de stele dedesupt,
Deasupra-i cer de stele —
Părea un fulger ne-ntrerupt
Rătăcitor prin ele.

Desene de Eminescu prezente între conceptele manuscrisurilor sale.

Și din a chaosului văi,
Jur împrejur de sine,
Vedea, ca-n ziua cea de-nții,
Cum izvorau lumine ;

Cum izvorînd îl înconjur
Ca niște mări, de-a-notul...
El zboară, gînd purtat de dor,
Pin' piere totul, totul..."

Cufundîndu-se cu Hyperion în galaxii și fixînd imagini a căror concretețe e, poate, mai mare decît a impresiilor unui cosmonaut contemporan, Eminescu și-a aruncat ochii uriașei sale închipuiri înspre geneze. Cosmogonia din *Scrisoarea I* încearcă, într-un zbor grandios al imaginației, o sinteză de filozofie vedică, indică, dar și de știință. Ne simțim dintr-o dată martori oculari ai genezei, ne simțim prinși în hora sferelor cerești și ascultăm pitagoreica lor muzică, pe care versurile o sugerează :

„Dar deodat-un punct se mișcă... cel întîi și
singur. Iată-l
Cum din chaos face mumă, iară el devine
Tatăl...
Punctu-acela de mișcare, mult mai slab ca
boaba spumii,
E stăpînul fără margini peste marginile lumii...
De-atunci negura eternă se desface în fășii,
De atunci răsare lumea, lună, soare și stihii...
De atunci și pînă astăzi colonii de lumi
pierdute
Vin din sure văi de chaos pe cărări
necunoscute
Și în roiuri luminoase izvorînd din infinit
Sunt atrase în viață de un dor nemărginit“.

Miliardele de ani dintre nașterea planetei și moartea ei sînt străbătute într-o frîntură de clipă și poetul-gînditor înfățișează acum sfîrșitul ciclului planetei într-o la fel de plastică viziune. Acum bucuria exultantă a genezei e înlocuită de o tristețe și de o măreție infinită, sugerate de imagini ale morții și sfîrșitului, ale dezarticulării ritmului cosmic, în culori funerare :

„Soarele, ce azi e mîndru, el îl vede trist și
roș
Cum se-nchide ca o rană printre nori
întunecoși,
Cum planeteii toți îngheață și s-avîrl rebeli în
spaț
Ei, din frînele luminii și ai sorelui scăpați ;
Iar catapeteasma lumii în adînc s-au înnegrit,
Ca și frunzele de toamnă toate stelele - au
pierit ;
Timpul mort și-ntinde trupul și devine
vecinicie,
Căci nimic nu se întîmplă în întinderea pustie,
Și în noaptea neștiinții totul cade, totul tace,
Căci în sine împăcată reîncep-eterna pace...“

Și meditația asupra timpului atît de îndelungată în versurile și proza lui Eminescu se interpătrunde adesea cu problema spațiului cosmic și distanțele se măsoară în ani-lumină, ca în *La steaua*. Iar timpul devine un fel de a patra dimensiune, percepută cu o minte de savant, nu numai de poet, de către Eminescu. Dar desigur în Eminescu gînditorul social, filozoful, omul de știință, nu pun niciodată în umbră pe poet, cel mai mare dintre toți. Venit în descendență directă dintr-o vreme începătoare a poeziei românești, din generația primilor poeți de calitate, a lui Alecsandri și Eliade, Eminescu, continuator al romanticilor romîni și europeni, ultimul lor reprezentant de seamă, înnoiește sensibilitatea poetică românească și aduce cîteva atitudini lirice noi în

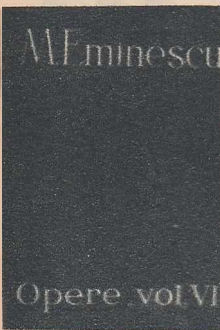
Sculptură de Ion VLAD

cadru romanticismului european. El ascultă înfiorat, ca un poet modern, glasul cel mai adînc al ființei sale, pe care îl deslușește cu fine tristeți, în versuri de cea mai rară forță muzicală și de sugestie. Fără să treacă prin simbolism, deși contemporan cu el, Eminescu a înnoit și sensibilitatea poetică, și tehnica versului, ajungînd la o expresie de la care pînă la poezia modernă nu mai e decît un pas. Printr-o lucrare fără odihnă asupra limbii, poetul a izbutit s-o supună, s-o îmbîlnzească, așa încît să facă din ea instrumentul exact al exprimării gîndului său îndrăzneț, al simțirii sale pline de originalitate. Sobrietatea lui aproape clasică din vremea maturității e mărturia luptei cu romanticismul tenebros al începuturilor, cu retorismul, cu grandilocvența care face uneori ilizibili astăzi chiar pe unii romantici de seamă ai lumii. Geometrismul, simplitatea stilizată a ultimelor poezii eminesciene, le aduc înspre noi, înspre sensibilitatea noastră nouă, ca pe niște modele perfecte. Sonetele ori liedurile poetului sînt nedepășite în lirica elegiacă, așa cum *Scrisoarea I* sau *Lucașfărul* poartă în ele sensuri filozofice de infinită subtilitate. Versul desăvîrșit constituie regula de aur a poeziei eminesciene din ultimii ani de creație.

De aceea, Eminescu nu rămîne numai creatorul exemplar pentru orice artist al poporului nostru, ci și un poet și un gînditor mereu aproape de fiecare dintre noi, dezvăluindu-și mesajul spiritual și către lumea noastră, dar păstrînd încă suficiente valențe deschise pentru toate generațiile care ne vor urma.

Și dragostea noastră pentru el nu este aceea care înconjură un obiect venerabil de muzeu, ci una ce vibrează la unison cu o ființă a cărei inimă palpită fără oprire și fără moarte.

SCRISOARE CĂTRE EDITORUL EMINESCIAN, INTEGRAL, DIN ANUL 2000

Să mă ierte tânărul meu confrate, poetul Ion Bănuță, dacă îl plagiez. Inșă un alt titlu, mai bun decît al poemului dsale, n-aș fi putut găsi, și aceasta pentru motivele ce se vor vedea.

Titlul, firește, are de ce să sperie. Cum, va zice mai mult de unul, au trecut, dela moartea poetului, șapte zeci și cinci de ani, opt zeci și unu din ziua dezastrului iremediabil, iar șase zeci și doi de cînd Titu Maiorescu a donat Academiei Romîne toate manuscrisele poetului și încă nu s-a putut realiza întreg acel corpus eminescianum, la care visa Nicolae Iorga, cînd socotea că orice rînd din Eminescu, de orice natură, merită să fie editat? Să stăm deci strîmb, și să judecăm drept.

Cu astfel de regrete și reproșuri ne-am mai întîlnit, și nu odată, în publicistica noastră, ori de cîte ori a fost vorba de Eminescu, și nu numai în legătură cu opera lui. Căci, spre pildă, în care piață sau grădină publică, din ce oraș, visează, împietrită sau turnată în bronz, statua, în mărime naturală, a visătorului poet? Desigur, busturi mai sînt, și unele foarte izbutite, al lui Han, în fața mării, la Constanța, al lui Anghel, al lui Onofrei ș.a. Și azi rîvnesc după acel Eminescu al lui Jalea, pe care l-am văzut în atelier, în lut, cu o frunte înaltă și cu ochi nălțați la steaua singurătății, rătăcit pe la Galați, se spune, și căruia nimeni nu-i mai dă de urmă. După zece ani încheiați de cînd, din inițiativa ministerului de resort, un concurs pentru o statuă Eminescu întrunea, într-una din sălile palatului, zeci de fantasmе de gips, ne apropiem de ziua cînd una din ele va avea cinstea de a se instala pe soclu, în una sau alta din arterele Bucureștilor. Stăm, oare, mai bine cu grafica edițiilor ilustrate? Firește, cele cîteva

desene, de o atît de eminesciană atmosferă, ale lui Steriade, unele planșe din Perahim, sau ilustrația lui „Făt-frumos din lacrimă” de pictorița Florica Cordescu, sînt lucrări de valoare, dar exegeza grafică a întregii opere eminesciene se lasă încă așteptată. Cum așteptată se lasă și exegeza muzicală, cu toate fragmentele realizări de pînă acum.

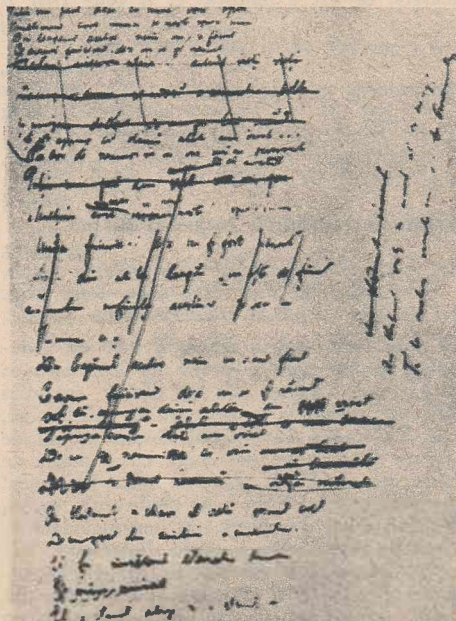
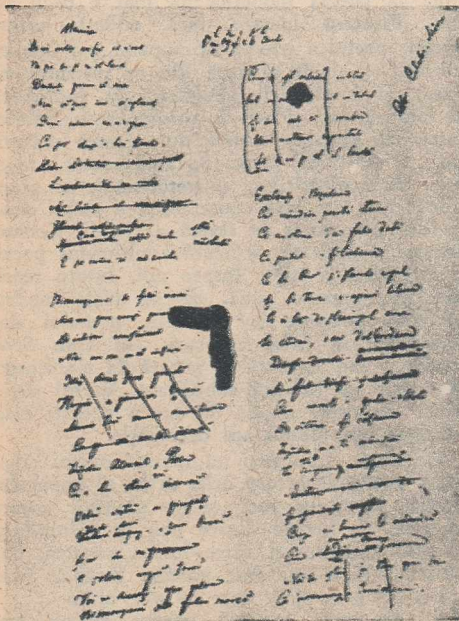
Cît de mari sînt, totuși, dificultățile, s-ar putea deduce dintr-o recentă experiență a unuia dintre cei mai înzestrați muzicieni. Ascultam deunăzi, la Radio patru melodii pe versuri de Eminescu, ieșite din fantazia regretatului Paul Constantinescu, dintre cari trei cel puțin aduceau cu ceardașul vechiului „Vezi rîndunelele se duc”, în timp ce poemele erau interioare, deși compozitorul savuroasei „Nopti furtunoase” nu era lipsit de resurse.

Pentru ce, atunci, ar fi trebuit să avem, realizată pînă acum, ediția integrală, pe deasupra și critică, a operei lui Eminescu? Primele intenții de integralitate datează încă din 1902, a doua zi după donatarea Maiorescu, cînd ziarele vesteau că dnii Ilarie Chendi, Nerva Hodoș și I. A. Rădulescu-Pogoneanu au pus la cale editarea completă a lui Eminescu. Dar asociația se desfăcu de îndată. În 1902 apare primul volum din „Opere complete. Literatura populară”, editat de Ilarie Chendi; Nerva Hodoș publică un elegant și revelator volumaș de „Poezii Postume” (urmat de unul, substanțial sporit, al lui Ilarie Chendi, în 1905), iar I. A. Rădulescu-Pogoneanu, familiar al Junimei și al lui Maiorescu, care studiase manuscrisele încă înainte de a fi fost donate, publică în două numere consecutive din „Convorbiri Literare”, masive pachete de inedite. Inșă cîteși trei aveau și alte îndeletniciri, și a le fi pretins mai mult decît aceste bune începuturi, ar fi fost cu neputință. Profesorul Pogoneanu a adaos totuși valoroase studii despre talmăcirea lui Eminescu din Kant. Gînduri de editare integrală au avut, sau nutrit, deasemeni, și Ion Scurtu, inegalat în

ale sale „Scrieri politice și literare” din 1905, și Constantin Botez, cu prima ediție critică a antumelor, din 1933, și G. Călinescu, cu iureșul ineditelor și studiilor eminesciene din ultimile trei decenii, dar cari, cîteși trei, n-au ajuns, în planul editorial, din motive de forță majoră, la scadență.

O astfel de situație, pe care rîndurile de mai sus abia de-au schițat-o în linii globale, ne făcea să scriem în 1944, în prefața celui de al treilea volum din ediția Opere-lor, inițiată în 1933, așa dar după 11 ani, și la capătul unor precizări, potrivit cărora proiectul ediției, la vremea aceea, număra XIV volume (crescut ulterior, proiectul firește, la XX), rînduri ca următoarele: „Preciziuni, fără doar și poate, menite să sporească alarmele și să întreaie scepticismul, de care sînt însoțite întotdeauna planurile ambițioase. Spectrul Văii Regilor, cu tezaurele ei inviolabile, să fie sortit, oare, a se reedita cu fiecare nouă tentativă editorială? Să fie, oare, toate aceste deshumări, parțiale și neîntrerupt întrerupte, în puterea cine știe cărui jurămint, pe care nici un descîntec n-a izbutit încă să-l dezlege?” După alți două zeci de ani dela formularea acestor îngrijorate gînduri, timp în care alte trei volume (IV, 1952; V, 1958; VI, 1963) s-au adaos celor dinainte, putem afirma, într-o mai bună cunoștință de cauză, că nu e vorba de nici un mister la mijloc, de nici un farmec și, în consecință, nici de vreun descîntec. O viață de om nu ajunge ca să cuprindă totalitatea moștenirii literare a lui Eminescu, singura, de altminteri, ce a lăsat, căci, după cum se știe, coroașele mortuare i-au fost procurate cu talerul. Manuscrisele poetului, cele cincisprezece mii de file, majoritatea scrise cu multiplicitatea grafiilor și implicațiilor, miile de pagini ale gazetelor pe care le-a scris („Cu gîndiri și cu imagini / Innegrit-am multe pagini”), percurgerea, cît de cît, a imensei bibliografii eminesciene (ediții, studii, monografii), a căror cunoaștere nu trebuie neglijată, creează condiții și situații dintre cele mai dificile. Mai cu seamă dacă se ține în seamă că orice experiență și orice stagiu sînt strict individuale și că, oricît de prețioase, mai mult decît sugestii nu pot oferi altcuiva. Așa dar, singura soluție pentru atingerea unui scop atît de nobil, ca acela al editării integrale a operei eminesciene nu stă în crearea de colective, cît în corelarea (și rețușarea, evident) rezultatelor cîtorva generații de cercetători, ceace ar echivala cu prelungirea duratei unei vieți de om pînă la limita unei longevități, așa zicînd colective, capabilă să epuizeze materia și să ducă la bun sfîrșit misiunea. Ne mai despart 36 de ani de hotarul din urmă al secolului, timp în care cîteva serii de cercetători își pot trece, ca-ntr-un lucrețian marș al tortelor (*quasi cursores vitai lampada tradunt*), făclia, din mină în mină, pînă la anul 2000...

Implini-se-va, oare, minunea atîta timp rîvnită, inșă pe nedrept reclamată înainte de vreme? Le va fi dat, oare, celor din pragul veacului XXI, să salute ediția în foarte multe volume, integrală și critică a operei lui Eminescu? N-ar fi exclus. Cu condiția, totuși, să se pregătească încă de pe acum. Iar odată ajunși la liman să recunoască, franc, că altcumva nu era cu putință, că tînguirile de pînă atunci fuseseră nejustificate și că editorii dinaintea lor pot să doarmă liniștiți în liniștile lor de veci. Pentrucă fiecare dintr-inșii, ne vom fi fost făcut, în felul său, datorita.

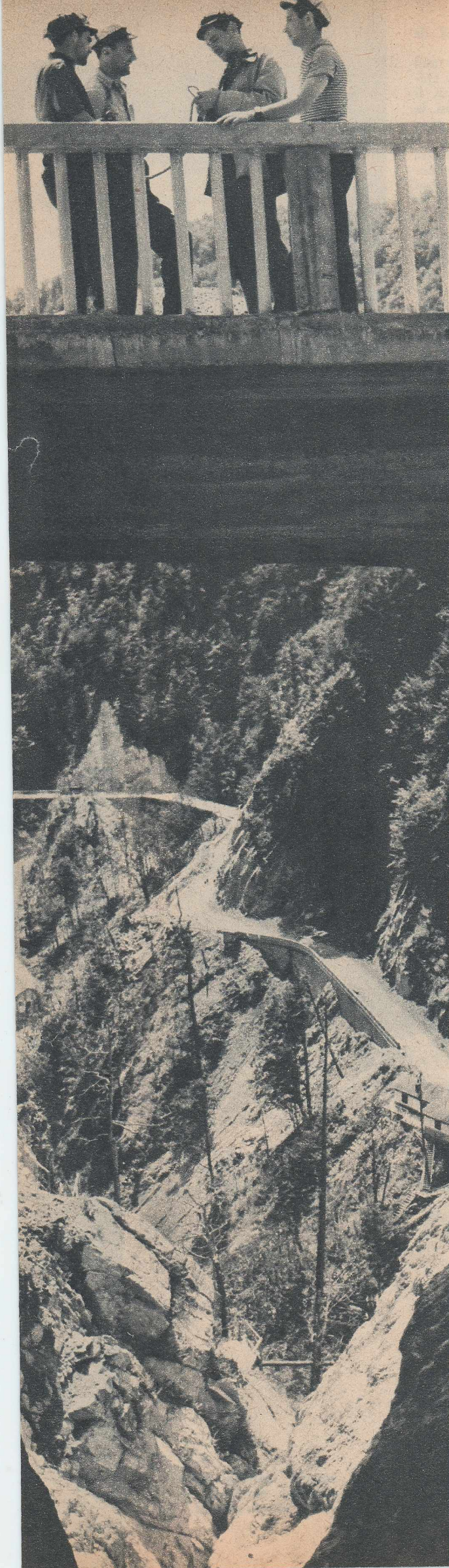
Manuscrisul Academiei R.P.R. DE VOIROSȚI MĂ SAȘ CĂ NÂND 22007, 66 x (20 cm x 16,5 cm)

Manuscrisul Academiei R.P.R. LAPOȘ SA ȘAȘ LEMNIG 22008, 66 x (20 cm x 16,5 cm)

PE
ȘANTIERELE
PATRIEI
NOASTRE

SUS

ÎNTRU CARPAȚI, ÎNTRU MUNȚII-NALȚI...

Imagini noi, oameni noi în bătrâna vale a Argeșului.

Drum spre inima muntelui.

D easupra e Argeșul. Mîniat de vînturile primăverii și de puhoaiete ce-au coborît de pe creste, își involbură neistovit unda. Au plesnit ca niște grăunțe de floricele mugurii liliacului sălbatic. În depărtări, toacă de amiază berzele.

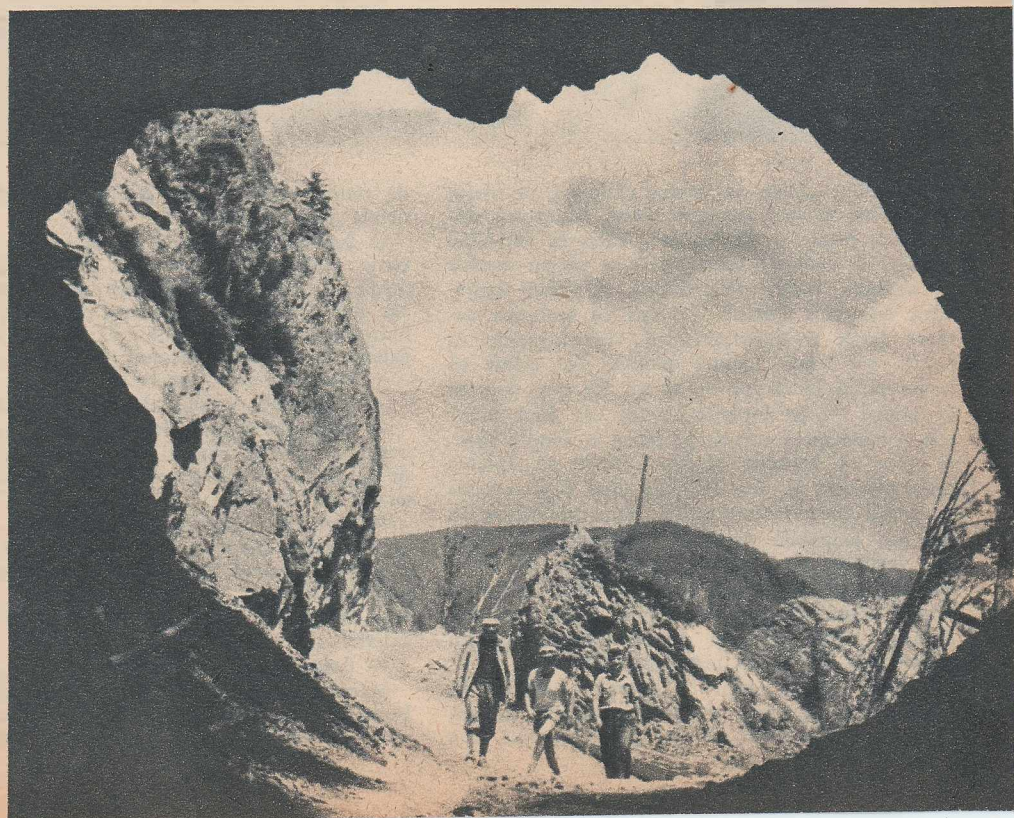
De necrezut și, totuși, undeva sub albie bate una din inimile șantierului. Oamenii au tăiat în granit o uriașă scoică, încercînd parcă să adune în ea toate chemările din adîncuri. În lăcașul viitoare centrale electrice subterane a hidrocentralei vin ades oaspeți. Privesc cu uimire încleștarea oamenilor cu natura, asemuind galeria minei cu o fantastică galerie de artă. Minerii și betonistii făuresc în rocă o operă nemuritoare ca și veacurile, pregătind acolo, la peste o sută de metri sub apele Argeșului, casa turbinelor.

Dinspre capătul galeriei s-a ivit un grup de tineri. Poartă sub brațe felurite instrumente muzicale. Uimire printre constructori.

— Sînt artiștii amatori din Cîmpulung — le

Ion MĂRGINEANU

(Continuare în pag. 8)

explică gazdelor secretarul comitetului de partid. Prezintă un scurt spectacol în cinstea fruntașilor.

S-au aprins luminile și s-au șters apoi, ca o soaptă, glasurile perforatoarelor. Nici când pînă acum n-a răsunat sub munte cîntec de vioară. Sînt pe lume, de bună seamă, săli minunate în care acustica ajunge la perfecțiune. Dar poate că nicăieri ca aici sunetele n-au arîta dulceață, atîta căldură și frumusețe. Augustin Duruș și brigada sa de mineri, binecunoscuta familie a Irimușilor, betonistii lui Mihai Cismadi ascultă într-o tăcere pioasă melodiile ce se revarsă ca un tumult de pîraie peste zăpor. Rezemați de vagonete ori de perforatoare, proptiți de colțurile stîncilor, constructorii Argeșului sînt cei mai înflăcărați spectatori și aplauzele lor au o simbolică rezonanță în locurile unde nu peste multă vreme apele vor cînta în turbine marea simfonie a luminii.

Perforatoarele și-au reluat zumzetul, vagonetele călătoresc neconținut încărcate cu steril. În centrală, minerii și betonistii continuă cu aceeași pasiune munca. Din colivia ce suie spre lumină, răzbat trilarile Ciocîrliei, țîșnite de pe strunele viorilor, în semn de „bun rămas”.

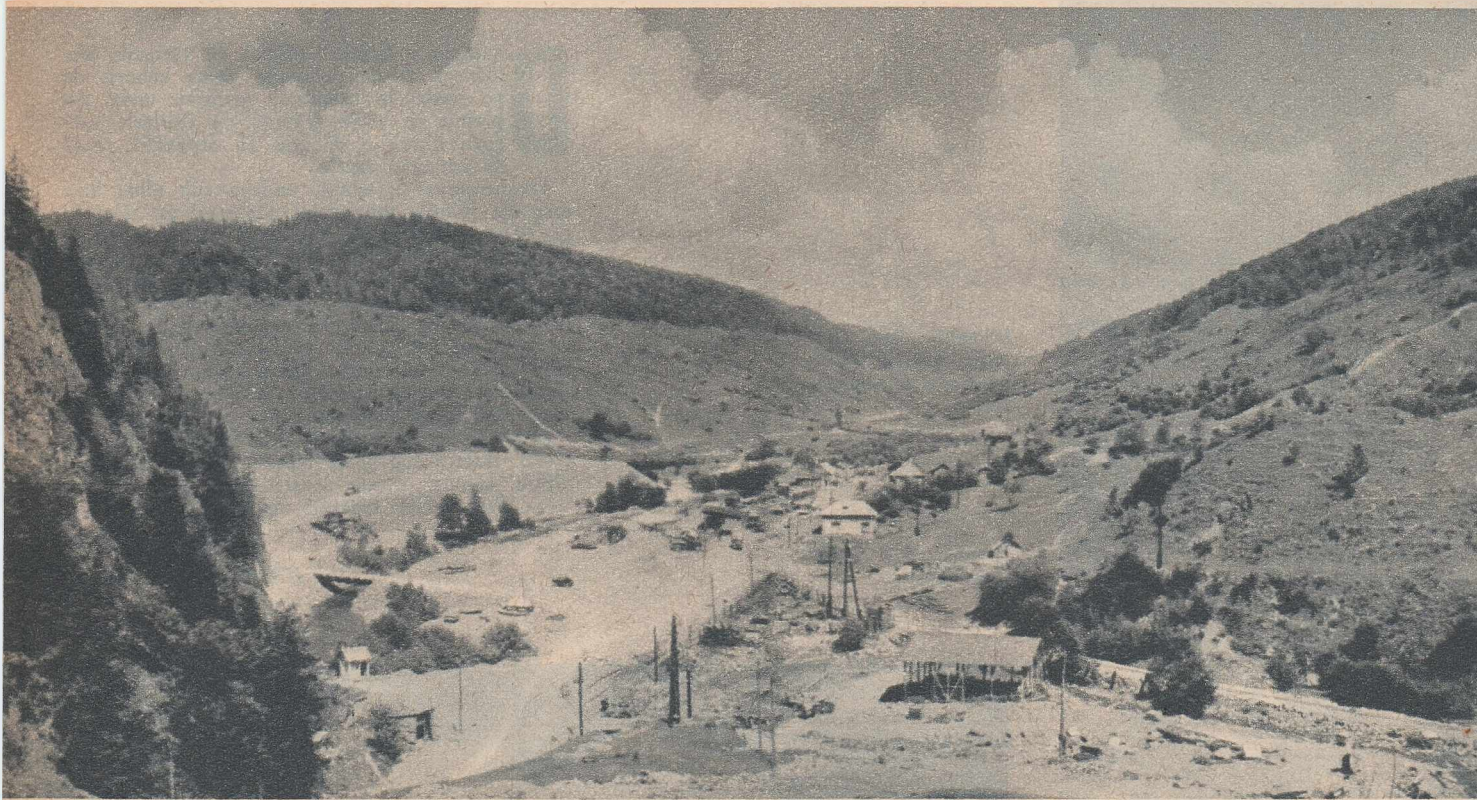
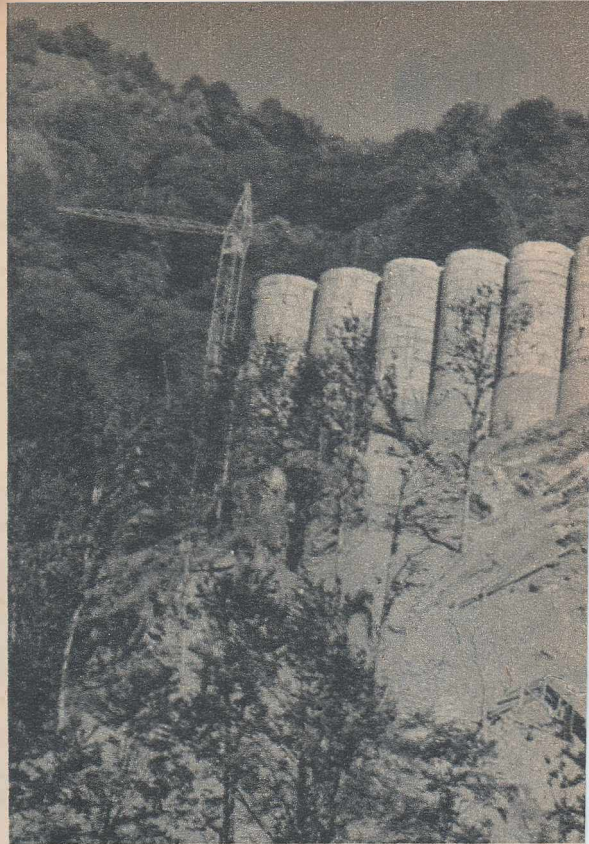
În dreapta, luîndu-se la întrecere cu înălțimile, se desfășoară ca o panglică, șoseaua. Acum gonesc pe ea neosteniții „cărăbuși”, pe care-i așteaptă, mereu nesățioasă, fabrica de betoane cățărata tocmai sus, în virî de munte. Privită din depărtări, pare o semeață cetate, pe care evul nou, socialist, a plantat-o în aceste locuri, la concurență parcă — dar o concurență care-i dă de la bun început cîștig — cu o altă cetate rămasă din vremuri străvechi. Spune Vlahuță în „România

lină a lacului, a cărei oglindă era zgîrțiată de vapoare.

Cuvintele lui Alexandroaie aveam să le aud repetate ca un refren de zeci și sute de ori. Oamenii Argeșului își iubesc cu pasiune munca, îi prețuiesc frumusețea, visînd cu ochii deschiși la ziua când apele vor scăpăra scînteii. Iar ziua aceasta, o apropiere fiecare tot mai mult.

Primăvara și-a croit voinicește drum și printre munții unde saltă din pripor în pripor Topologul. E grea aici lupta omului cu stîncă. „N-ai să treci... n-ai să treci”, urla parcă roca dură în care mușcau nesățioase perforatoarele. Apa se infiltra hoștește, muntele pîdea încrîncenat, gata-gata să închidă drumul minerilor. Dar oamenii își știau bine puterile și-au răzbătut. Metru cu metru, pas cu pas. Tunelul înaintează tot mai mult. S-a împlinit anul de când șeful de lot Florea Moise a poposit în aceste îndepărtate meleaguri. Coborau din înalțuri avalanșele, muntele își ținea ferecate porțile. Acolo, în inima lui, a petrecut Anul nou Florea Moise. Împreună cu ortacii. Și pentru întîia oară au răsunat în adîncuri pușcături de un soi deosebit: dopul sticlei de șampanie, ciocnită de rocă și purtată apoi din mîină în mîină. A fost într-un fel preluđiu neobișnuitului concert din centrala subterană...

În aceste zile însorite, cineva a adus frumosul anotimp și în noaptea galeriei. Buchetele de flori prinse sub armătură, reflectau ca într-o miraculoasă oglindă peticul albastru de cer. Iar pe graficele întrecerii socialiste, săgețile porneau tot mai sus, împinse de brațele vinjoase ale minerilor. Poezia muncii închinată celor două decenii

pitorească”: „Între doi munți păduroși, pe vîrfurile stînci uriașe, deasupra rîului Argeș stă singularică, pustie și dărăpănată, «Cetatea lui Vlad Țepeș», la zidurile căreia se zice că au muncit ca salabori, boierii țîrgovișteni, răzvrățiți împotriva cruntului Domn”. Privești cu încîntare șoseaua largă și aproape nu-ți vine a crede că natura s-a supus voinței omului. Țin minte că la începutul lucrărilor — să tot fie cam doi ani de atunci — pe locurile acestea era doar muntele. Proiectantul trăsese pe hartă o simplă linie, ce voia să însemne șoseaua. Poate că aplecat peste planșetă el visa la clipa când linia aceasta va părăsi coordonatele hărții, transformîndu-se în cea mai palpabilă realitate. Întîmplarea a făcut să-l întîlnesc pe unul dintre pionierii de acum doi ani, tocmai dincolo de locul unde începe să prindă contururi precise barajul. Victor Alexandroaie, „vulturul” cum a fost poreclit pentru temeritatea lui, evocă nostalgice amintiri.

— Mai țineți minte? Lucram cățărata în frînghii. Mi se părea totul de necrezut. Uneori, când închideam ochii, zăream parcă barajul, apa

de viață liberă, se serie strofă cu strofă, pe șantierul hidrocentraliei.

O întîmplare obișnuită de la galeria de aducțiune unde stafeta întrecerii între schimburi se predă din mers. Reproducem un simplu dialog, așa cum a fost redat în ziarul de șantier: „Făclia hidrocentraliei”. Schimbul trei tocmai ieșise din galerie, cînd sună telefonul.

— Alo, aici șeful lotului.

— Aici Macoveciuc, șeful de schimb.

— Tovarășe Macoveciuc, anunță te rog schimbul I să trimită oameni să ridice niște vagonete de la șantierul captării secundare. Să plece neîntîrziat cu mașina.

— Tovarășe inginer, schimbul întîi urmează să betoneze. Dacă ar pleca oameni, ar stingheri procesul de producție. Mă duc eu cu cîțiva din schimbul nostru.

— Bine, dar sînteți oboșiți. Abia ați ieșit din galerie.

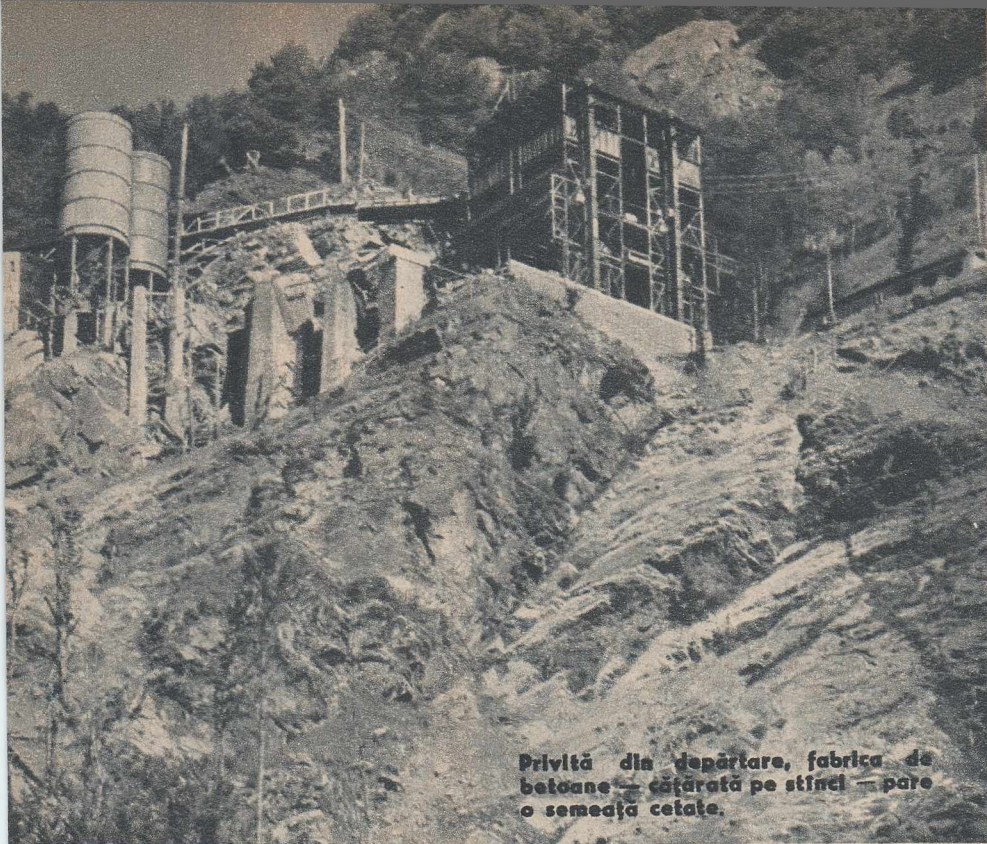
— Betonarea nu trebuie să stea!

Macoveciuc a plecat. S-au întors abia seara. Inginerul i-a trimis acasă să se odihnească pînă vor intra iar în schimb. În vremea aceasta, beto-

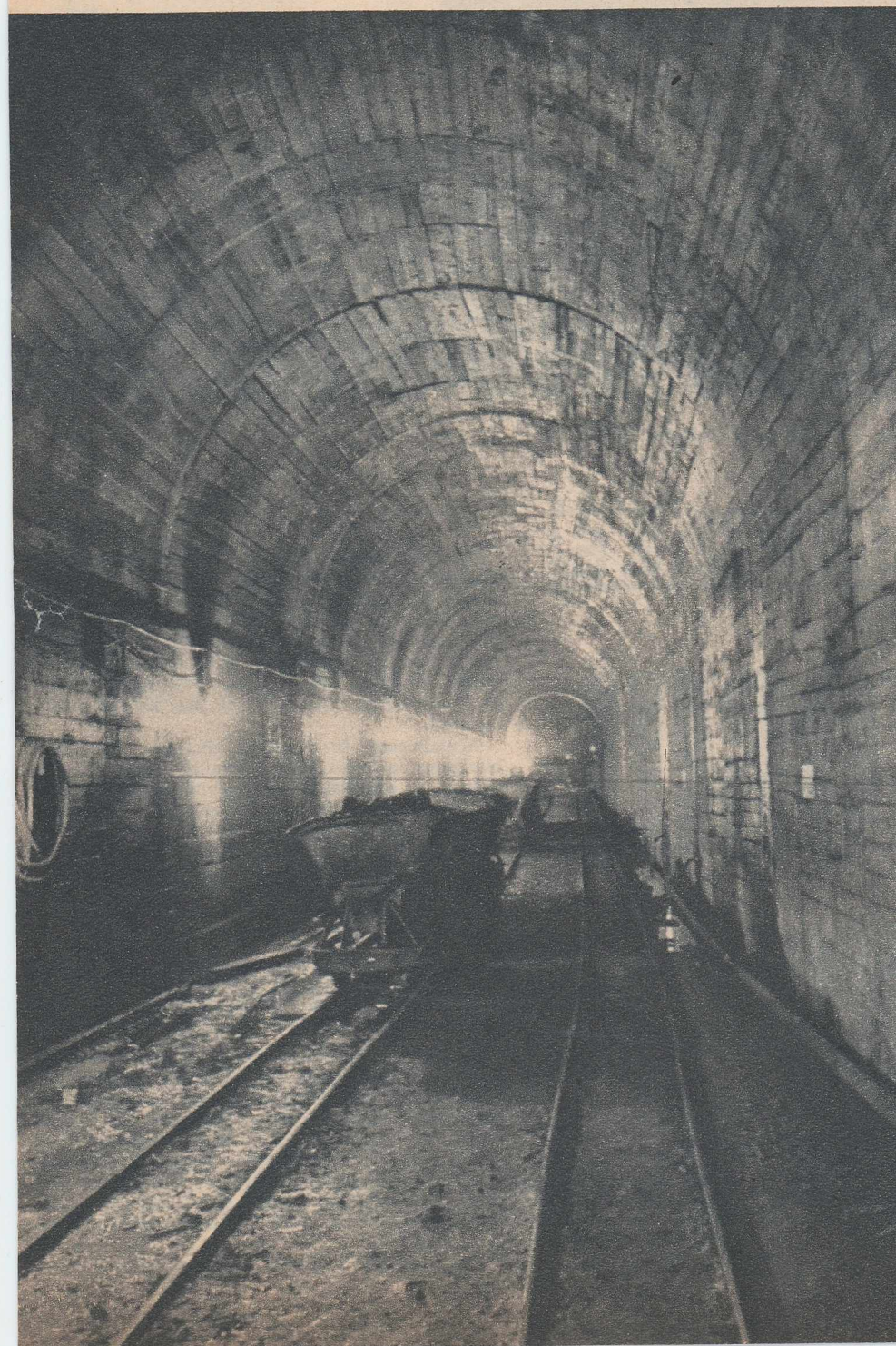
Pe locul portului de milne, cu tăblița NAVROM, astăzi e șantierul.

Mereu înainte spre centrala electrică de sub albia Argeșului.

Privită din depărtare, fabrica de betoane — cățărata pe stînci — pare o semeața cetate.

niștii înregistrau succese. Însemna deci că schimbul întii le va lua înainte în întrecere. Macoveciuc a gândit însă: „betonarea nu trebuie să stea. Așa văd eu întrecerea socialistă!”

...Noapte de primăvară. Sub cerul spuzit de stele, s-au aprins noile constelații, adevărate broșe luminoase pe catifeaua serii. La clubul din Corbeni, animație. E cea dintii întâlnire a frunțașilor de pe șantier. Unii au la reverul hainei stele rubinie. Intr-un grup, un bărbat voinic, cu tîmplele sure. Oamenii ciorchine în juru-i. Cine nu-l cunoaște pe brigadierul Pavel Oțet? Numele și fotografia sa apar atît de des în coloanele ziarului de șantier, încît pînă și șoferii, care colindă de la un lot la altul, ori excavatoriștii, care lucrează te miri unde, îl știu. „Nea Pavel”, cum îi spun simplu și firesc oamenii, nu are darul povestirii. Vorba sa e dură, desprinsă parcă din roca stîncilor. Dar pune atîta căldură în fiecare cuvînt, încît te cucerește. A lucrat pretutindeni unde a fost mai greu, unde se cereau luptători de nădejde, în stare să înfrunte infiltrațiile, presiunile. De la Valea cu Pești a ajuns acum la lotul Rotunda, unul din punctele cheie.

— Cum merge cu betonarea, nea Pavele? — îl întreabă careva.

— Strună — răspunde brigadierul. Atît și nimic mai mult. Cei din jur, știu ce semnificație are acest cuvînt. Căci între vorbele și faptele comunistului, care a adus cu el pe Argeș școala Bicuzului, nu există niciodată nepotriviri. Mai curînd pornește Argeșul în amonte cu apele sale, decît să nu se țină de cuvînt Pavel Oțet.

— Am auzit că aveți ceva greutăți — spune brigadierul unui miner. Mîine-i duminică și tot am liber. Dacă mă primiți, glumește el, vin pe la voi să mai stăm de vorbă. Unde-s mai multe capete, altfel se văd lucrurile.

Mîine-i duminică... Omul are zi liberă. Acasă, îl așteaptă plăcute clipe în mijlocul familiei. Și totuși...

Dacă n-ați văzut vreodată goana benelor profilate pe cer, cu greu vă puteți imagina ce înseamnă munca de turnare a betonului. Totul se desfășoară în secvențe rapide. Mișcările oamenilor sînt perfect sincronizate cu ale mașinilor. Sînt desigur multe meserii pasionante, dar întrebați-i pe benești dacă și-ar dori altceva în viață și veți primi un răspuns negativ. Intr-un fel, sînt la fel ca aviatorii. Mereu la înălțime. Și zău că e de invidiat munca aceasta.

Deocamdată, peste prăpastia de mai bine de 350 de metri între cei doi versanți plutesc, legănîndu-se, benele aducîndu-și obolul la turnarea barajului. Cîteva mii de metri cubi au și prins cheag. Dar pînă la o jumătate de milion, cîte zeci de mii de drumuri nu vor mai face cele două bene!

La baraj, o veche cunoștință. Tînarul inginer Stelian Mazilu. Neschimbat. Aceleași trăsături de adolescent, același zîmbet atîrna la colțul buzelor: „Bobocul” de acum doi ani, venit direct pe șantier de pe băncile facultății, s-a maturizat. Îi stă bine cu obrazul ars de vînturi. E gata oricînd să-ți vorbească despre oamenii din schimbul pe care-l conduce, despre întrecerea cu colegul de facultate, Adrian Popovici, inginer și el, și tot șef de schimb aici, la baraj, despre muzică și poezie. Înainte de a ne întîlni, am văzut la gazeta de perete a Postului utemist de control un scurt articol semnat de inginerul Mazilu. Vorbea despre succesele tinerilor de la baraj.

— Are o mare lipsă articolul acesta — ne spune inginerul Racoși, șeful de lot.

Văzîndu-ne surprinși, adaugă:

— Autorul nu pomenește nici o vorbuliță despre unul dintre cei mai vrednici oameni ai barajului. Știți cine? Stelian Mazilu.

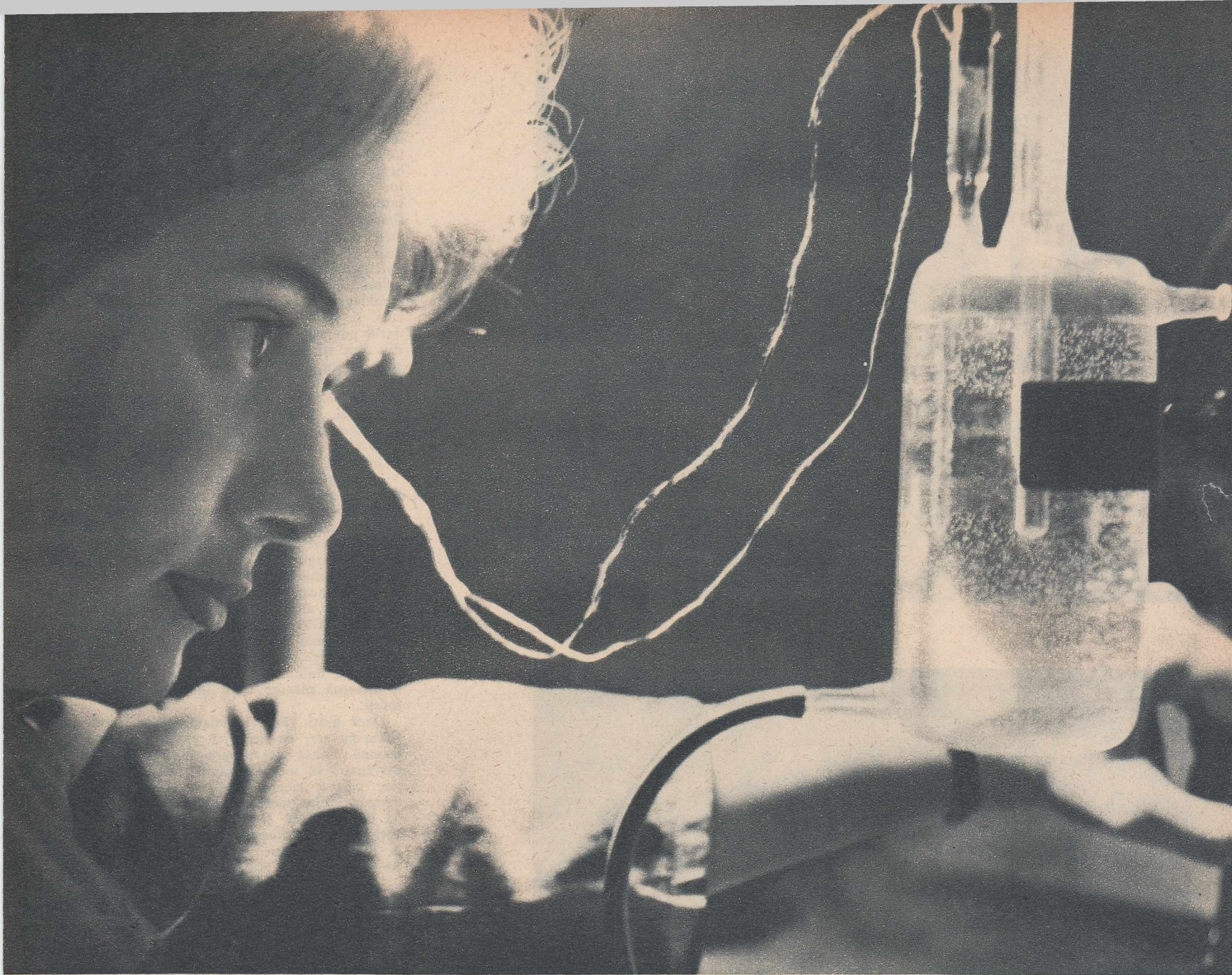
Din înalțuri, aterizează o nouă benă. Sus, pe lamelă, Mazilu și ortacii săi privesc cu înfrigurare scurgerea betonului, munca vibratoriiștilor. Zărim prinsă chiar pe betonul ușor jilav, o lozincă: „În cinstea zilei de 23 August să dăm peste plan 5.000 m c de beton”. De undeva, din depărtări, se aude șuierul locomotivei pitice. Coboară pe valea Argeșului, pufînd agale pe fundul viitorului lac.

În așteptarea valurilor, pe coaste se leagănă ușor, în bătaia vîntului, rugii zmeurișului. Pe locul portului de mîne, cu tăblița NAVROM, tractoare puternice se iau la harță cu cioatele, smulgîndu-le din pămînt.

Primăvara și-a risipit coșitele, îngînînd parcă în surdină cîntecul din noul folclor: „Pe Argeș în sus/ Sus între Carpați/ Între munții-nalți/ Se-nalță cu fală/ O hidrocentrală...”

Ion MĂRGINEANU

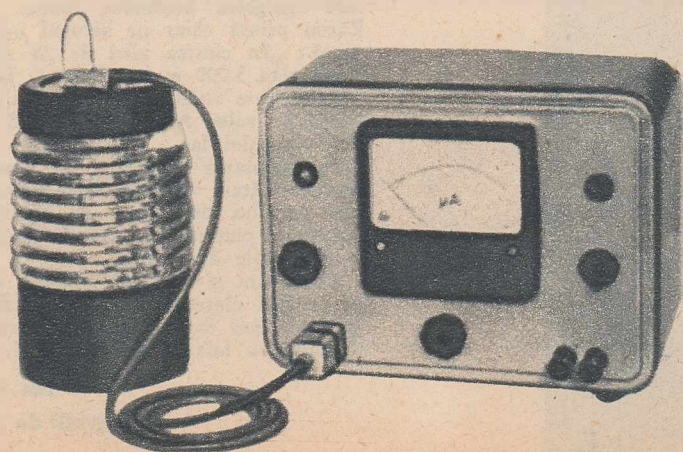
Fotografiile de A. CARTOJAN

Și în laborator termistorul — precis, rezistent și ușor de minuit — aduce mari foloase. Iată-l la lucru într-un ultratermostat.

O „PERLĂ” CU SURPRIZE:

TERMISTORUL

Acest dispozitiv cu termistor măsoară extrem de lesne viteza de scurgere a fluidelor.

Probleme tehnice dintre cele mai importante, altădată greu de rezolvat, capătă azi soluții simple și elegante cu ajutorul aparatelor și dispozitivelor cu semiconductori — substanțe care, în ceea ce privește conductivitatea electrică, ocupă un loc intermediar între metale și materialele izolante, având însă proprietăți fizice excepționale, pe care nu le au nici metalele, nici izolanții.

Actualmente, în instalații complexe de automatizare, în construcția mașinilor electronice de calcul, a aparatelor de televiziune, radio etc. se folosesc pe scară largă elemente semiconductoare de circuit, dintre care cel mai cunoscut este fără îndoială tranzistorul. Există însă și o altă categorie de semiconductori, care, datorită extraordinarei lor sensibilități la variația temperaturii, își găsesc numeroase aplicații, unele oarecum neașteptate.

**INTR-O SECUNDĂ SE MĂSOARĂ
VARIAȚII DE MIIMI DE GRAD**

Ce sînt termistorii? Pur și simplu — după cum arată și numele — rezistențe sensibile la variațiile de temperatură. Ei sînt constituiți din substanțe semiconductoare obținute din amestecuri de oxizi de titan, crom, mangan, fier, cobalt, nichel, cupru, zinc, magneziu. Dimensiunile foarte reduse, de ordinul milimetrilor sau chiar al micronilor (a mia parte dintr-un milimetru), explică și unele utilizări speciale care li se dau.

O formă des întîlnită a termistorilor este aceea

de „perlă” — o bobită instalată în vârful sau în interiorul unui tub de sticlă.

Pentru a evidenția însușirile remarcabile ale termistorilor vom menționa că un anumit tip, fabricat din oxizi de mangan, cobalt și nichel, poate înregistra o variație de temperatură de $0,005^{\circ}\text{C}$ în mai puțin de o secundă. Totodată rezistența sa electrică scade de peste 50 de ori când temperatura crește de la 0°C la $+150^{\circ}\text{C}$. Din aceste date reiese, de altfel, și principiul său de funcționare, deosebit de simplu: intensitatea curentului într-un circuit în care se conectează un termistor este practic determinată de rezistența electrică a acestuia din urmă, care la rândul ei variază o dată cu schimbările cele mai neînsemnate de temperatură. Acul unui galvanometru etalonat direct în grade Celsius va devia, indicând precis temperatura.

Datorită avantajelor pe care le prezintă — simplitate de fabricație, durabilitate și excepțională stabilitate în funcționare — acest mic dispozitiv s-a dovedit a fi foarte util în cele mai diverse ramuri ale tehnicii și în numeroase domenii de cercetare.

Să menționăm câteva din ele.

TERMOMETRU ÎN INIMĂ

Prin intermediul termistorilor, meteorologii măsoară temperatura la mari înălțimi, precum și temperatura solului și a apei la diferite adâncimi, obținând datele necesare pentru buna desfășurare a muncilor agricole sau a lucrărilor geologice. De asemenea se află lesne temperatura cerealelor însilozate și astfel se poate preveni stricarea lor.

În cazurile când este foarte dificil să se stabilească prin mijloacele obișnuite temperatura unor medii — de pildă un fulg de zăpadă, o frunză, sângele în vasele sanguine etc. — ne

vin în ajutor tot termistorii. Cercetătorul sovietic V. G. Karmanov, de la Institutul de agrofizică al U.R.S.S., a realizat un microtermometru dintr-o „perlă” de semiconductor cu diametrul de câțiva microni, fixată pe un tub capilar de sticlă. „Perla” poate fi introdusă și în interiorul oricărui organ din corpul omenesc, chiar și în inimă.

Microelectrotermometre medicale pe bază de termistori permit diagnosticarea timpurie a unor maladii greu de identificat ale organelor interne, în special a tumorilor maligne, care s-au dovedit a avea o temperatură ceva mai ridicată decât a țesuturilor sănătoase.

„RESPIRAȚIA” FURNALELOR

Termistorii pot fi folosiți și pentru controlul, reglarea automată și menținerea temperaturii constante în incubatoare, în frigidere electrice și alte tipuri de aparate înzestrate cu termostate. Un astfel de dispozitiv de dimensiuni reduse ($10 \times 10 \times 5$ mm), stabilizează temperatura cu o precizie de peste $+0,1^{\circ}\text{C}$.

O altă aplicație interesantă: pe baza schimbului de căldură dintre mediul exterior și termistor, relee automate cu termistor pot regla circulația fluidelor prin conducte de gaze naturale, apă, țitei. Astfel, pe o conductă magistrală de gaze naturale se poate urmări și regla neîntrerupt scurgerea gazului și debitul curentului invizibil, prin introducerea în conductă a unui termistor de formă aerodinamică, cu suprafață mare, conectat într-un circuit electric.

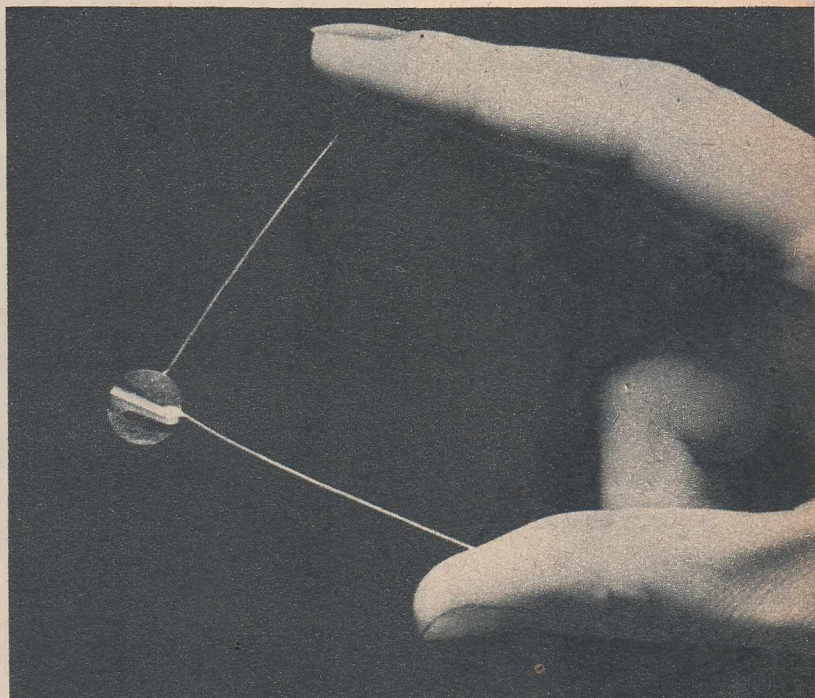
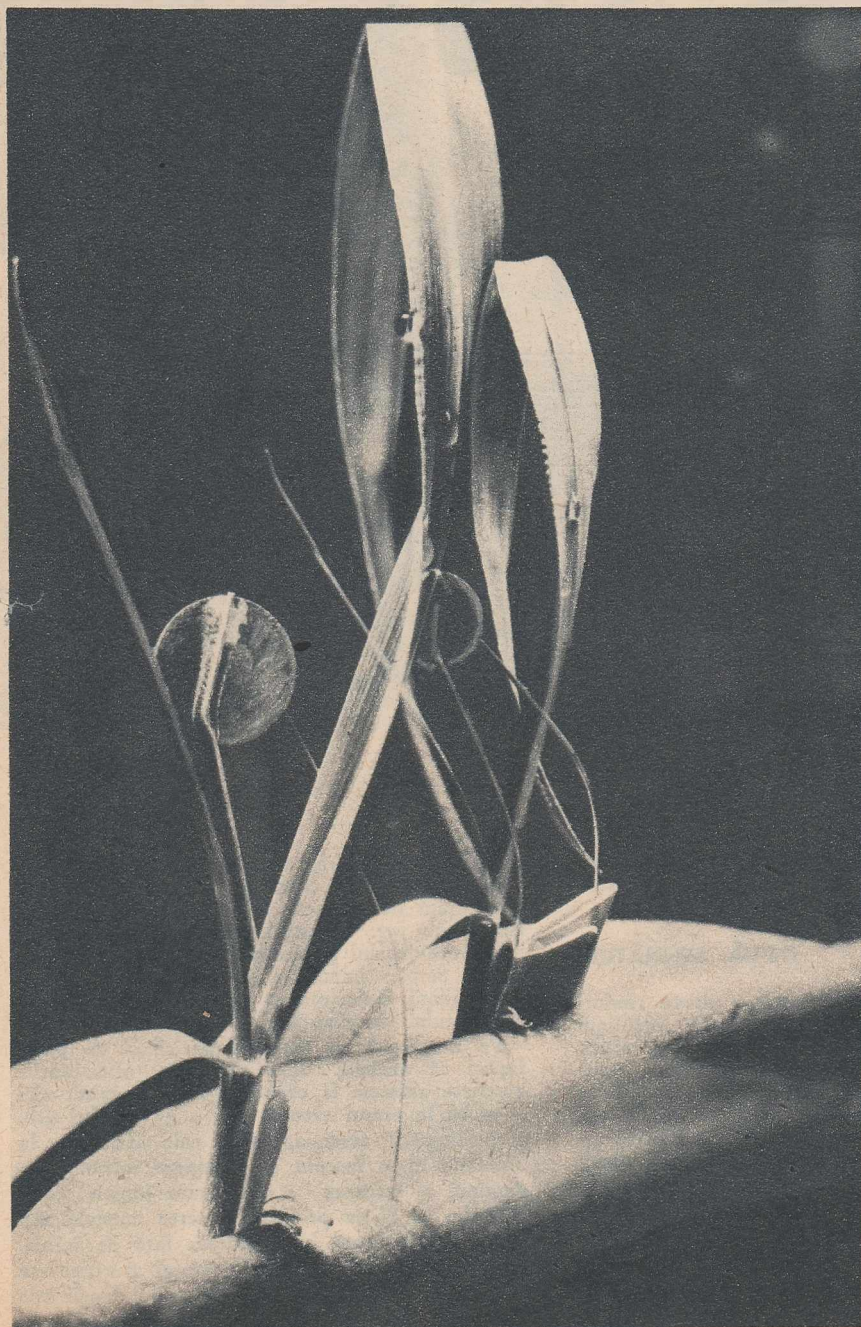
Termistorul este încălzit slab de un curent electric ce circulă prin el. În același timp, aparatul, cufundat în mediul respectiv, se răcește, cedând gazului căldura sa. Cu cât curentul de gaz are viteză mai mare, cu atât termistorul se

răcește mai mult. Un galvanometru, special etalonat în unități care exprimă viteza de curgere, pune în evidență acest fapt. În R. S. Cehoslovacă s-au realizat astfel de dispozitive pentru măsurarea vitezelor mici de scurgere a apei.

Pentru funcționarea optimă a furnalelor trebuie să se urmărească cu atenție „respirația” lor; cantitatea, temperatura și umiditatea aerului suflat în cuptoare trebuie să rămână riguros constante. Aceasta o realizează cu succes regulatorul automatic de umiditate a aerului. Cum? Foarte simplu: un termistor, introdus în curentul de aer suflat, este acoperit cu o fișie de pânză umezită în permanență. Datorită jetului de aer, umezeala dispăre, prin evaporare, cu atât mai repede cu cât aerul suflat e mai uscat. Pe măsură ce termistorul se răcește, se micșorează curentul electric din circuit. Această variație este percepută pe loc de un mecanism care introduce în aerul suflat cantitatea suplimentară de vapori de apă necesară pentru a asigura „respirația” liniștită și regulată a furnalului.

UN „RADAR” DE UN FEL DEOSEBIT

În ultimul timp, termistorii au început să fie folosiți cu succes și în tehnica bolometrelor. Bolometrul, un aparat care măsoară energia de radiație, este construit pe principiul transformării energiei radiante în energie termică. Bolometrul cu termistor captează radiația infraroșie emisă de pildă de motorul unui avion, al unui automobil sau de coșurile unor vapoare, aflate la distanțe de mai mulți kilometri și care — noaptea de pildă — sînt invizibile. „Goniometria termică” este deci o metodă de detectare de la distanță a obiectelor încălzite și ea completează

Nu este oare mult mai simplu decât un termometru?

Temperatura frunzei și a stropului de rouă...

cu succes radiolocația, în cazurile când aceasta din urmă nu poate fi folosită.

...În cele de mai sus n-am indicat decât câteva din utilizările termistorilor. În realitate ele sînt mai numeroase. Fără îndoială că în viitorul apropiat vom mai auzi multe despre acești nou-veniți în tehnică. În industrie — și poate chiar în viața de toate zilele, în locul bătrînului și anacronicului termometru — vom înțîlni din ce în ce mai des „perla” termistorului.

Asist. univ. Maria MILEA
Institutul politehnic — București
Fotografii de Traian PROSAN

CUM A IZBUCNIT
PRIMUL RĂZBOI
MONDIAL (II)

MINCIUNA DIN ȘI ADEVĂRUL DIN TR

După primele lupte.

Ecol împușcăturilor de la Sarajevo a răsunat în toată Europa. „Vinovații vor plăti!”, scriau ziarele de pretutindeni. Prin vinovați ele înțelegeau nu numai autorul direct al atentatului, un tânăr student în vîrstă de nouăsprezece ani, ci și personalitățile încărcate de onoruri și răspunderi, care neglijaseră să ia cele mai elementare măsuri de protecție a vieții arhiducelui Franz-Ferdinand. Ancheta fusese foarte scurtă și se desfășurase în cel mai strict secret. De pe urma ei, nimeni nu avusese de suferit nici o sancțiune: nici Potiorek, guvernatorul Bosniei, care nu adusese trupe de pază, nici șeful poliției locale, care-și dispersase agenții.

„Vinovatul” fusese găsit numai în afara hotarelor țării. „Vinovatul” nu era un om, ci un stat întreg — Serbia. Toate acestea se petreceau în momentul în care rivalitatea dintre Rusia țaristă

și Germania imperialistă pentru „protejarea” țărilor din Balcani și Orientul Apropiat a devenit deosebit de acută.

DOUĂ SEMNĂTURI

Numele și titlurile sale ocupau câteva rînduri în almanahul Gotha — enciclopedia nobilimii austro-germanice: Leopold Berchtold era triplu conte, nu numai *von* ci și *zu* Ungarschitz, Frattling și Pullitz, „membru deținător de portofoliu în cabinetul cezaro-crăiesc”. Mai pe scurt, așa cum l-a reținut istoria: Berchtold, ministrul de externe al Austro-Ungariei. El a fost cel dintîi care și-a angajat țara pe toboganul războiului, trăgînd în urma sa alți miniștri, conți, duci sau lorzi de diferite naționalități și la fel de doritori ca și dînsul să se joace de-a soldații — cu viețile altora.

Berchtold vedea în războiul împotriva Serbiei o soluție ideală, menită să repare atît prestigiu

internațional, cam mîncat de molii, al imperiului austro-ungar cît și coeziunea sa interioară, grav amenințată de mișcarea de eliberare a națiunilor ținute sub jug. Pretextul era și el ideal: asasinarea arhiducelui prezentată ca rezultat al uneltilor Serbiei împotriva monarhiei habsburgice. Pe sprijinul Germaniei se putea conta ca urmare a tratatului de alianță care lega cele două țări.

Pe Berchtold nu l-a deranjat cîtuși de puțin faptul că ancheta dusă chiar de oficialitățile austriece ajunsese la concluzia că „nu există nici o probă în sensul vreunei vini a guvernului sîrb, a participării acestuia, pe o cale sau alta, la atentat”. El a început să acționeze imediat, redactînd o scrisoare a lui Franz-Joseph către Wilhelm al II-lea prin care-i cerea acestuia să-i acorde mină liberă în atitudinea față de Serbia. La cei 84 de ani ai săi, împăratul Austriei era departe de a iubi pacea, deși în cursul lungii sale domnii pierduse absolut toate războaiele pe care

ULISE NŞEE

le duse. Motiv în plus pentru el să-şi mai încerce o dată norocul: scrisoarea a fost semnată.

Wilhelm al II-lea, care se odihnea de grelele treburi impuse de tronul Germaniei făcând inspecții inopinate la regimete ca să verifice dacă nu cumva vreunui soldat îi lipsește un nasture de la uniformă, se săturase de manevrele la care participa în fiecare an, fiind lăsat de fiecare dată să-și învingă propriii săi generali. Dorința de a-și afirma geniul militar pe un veritabil câmp de luptă era cu grijă întreținută de monopolurile germane, care râvneau la noi surse de materii prime, la noi piețe de desfacere, la noi mijloace de a obține supraprofiteri. Pe scrisoarea lui Franz-Joseph, Wilhelm a notat — fără o clipă de gândire, fără a consulta parlamentul sau măcar pe miniștrii săi: „Trebuie să ne descotorosim de sârbi și cât mai repede cu putință!”

Cele două semnături pe același document, care au marcat primii pași pe calea spre război, au fost puse în cea mai deplină seninătate de spirit.

Familiiile celor care pleacă pe front sînt încă bine dispuse. Zimbetele II se vor șterge însă repede de pe fețe.

Imediat după ce a trimis scrisoarea, Franz-Joseph a plecat la vînătoare de cerbi. Îndată după ce a făcut adnotarea pe marginea scrisorii, Wilhelm al II-lea a pornit într-o croazieră pe Marea Nordului. Zarurile însă fuseseră aruncate. În ședința comună a guvernelor austriac și ungar din 7 iulie 1914 s-a anunțat că Germania asigură monarhia de sprijinul său militar, cerînd totodată o acțiune imediată.

„ORICE MOTIV DE RĂZBOI DISPARE!”

Diplomații aristocrați purtau pe vremea aceea nume ciudate, care păreau a indica alte naționalități decît cele reale. Contele Pourtalès nu era francez, ci ambasadorul german la Petersburg. Von Hartwig nu era german, ci ambasadorul rus la Belgrad. Lichnowsky nu era rus, ci ambasadorul german la Londra. Împreună cu colegii lor de la celelalte ambasade ale marilor puteri, împreună cu șefii lor de la ministerele de externe și cu șefii șefilor — suveranii și președinții de consilii — ei au intrat într-o horă infernală, care a durat 33 de zile și în cadrul căreia toți — sau aproape toți — s-au străduit din răsputeri să declanșeze conflictul.

Nici un considerent etic nu a intrat în joc. Minciuna, perfidia, înșelăciunea au domnit în voce. Ultimatumul prezentat Serbiei de Austria a fost înaintat abia la 23 iulie, deci la aproape patru săptămîni de la comiterea atentatului, dar răspunsul sîrb trebuia dat în 48 de ore.

Cu foarte mici rezerve, Serbia a acceptat totuși condițiile impuse de Austria. Dar ambasadorul acesteia, Giesl, nu și-a dat nici măcar osteneala să citească cu atenție răspunsul sîrb. La 35 de minute de la primirea lui, el a părăsit Belgradul, rupînd astfel relațiile diplomatice dintre cele două țări.

Patru săptămîni — 48 de ore — 35 de minute. Termenele se scurtau vertiginos. Dar minciunile continuau să se acumuleze.

Principalul obiect al înșelăciunii l-a constituit poporul — poporul fiecărei țări în parte — căruia conducătorii săi — cu coroană sau fără, cu particulă nobiliară sau fără — îi spuneau că dreptatea este de partea lor, că ei nu doresc războiul, dar că, dacă el va izbucni, victoria le va aparține, fără doar și poate. Pe Nevski Prospekt la Petersburg, în Trafalgar Square la Londra, pe Unter den Linden la Berlin, pe Champs Elysées la Paris, muncitorii manifestau: „Vrem pace!” Din exilul în care se afla, un om — marele Vladimir Ilici Lenin — demascînd trădarea conducătorilor oportuniști ai Internaționalei a II-a, a luat categoric și intransigent atitudine împotriva războiului, relevînd caracterul lui imperialist. Lenin a chemat partidele socialiste din toată Europa să se unească într-o luptă comună împotriva propriilor lor guverne, pentru a împiedica măcelul.

AVALANȘA

Dar interesele puterilor imperialiste erau în totală opoziție cu cele ale proletariatului.

Cel dintîi chemat sub arme de către guvernele Europei a fost Dumnezeu. Franz-Joseph: „Am luat măsurile necesare, cu convingerea că Dumnezeu ne va face dreptate”. Kaizerul Wilhelm al II-lea: „Dumnezeu este cu noi!” Țarul Nicolae al II-lea: „Dumnezeu ne va ajuta!” Președintele Poincaré: „Voința divină ne călăuzește hotărîrile!”

Dar cu un singur soldat, fie el și stăpînul ceresc, războiul nu poate avea loc. La 28 iulie 1914 armata austro-ungară, pe baza unui plan întocmit cu mult înainte, a atacat mica Serbie. La 29 iulie, Rusia mobiliza de-a lungul frontierei cu Austria. Două zile mai tîrziu, Germania făcea același lucru. Între timp, suveranii celor două țări schimbau telegrame ipocrite, tutuindu-se și semnînd „Niky” și „Willy”. În seara de 31 iulie, Jaurès, tribun al socialismului și al păcii, a fost asasinat într-o cafenea pariziană. A doua zi Franța mobiliza și ea. Și tot la 1 august Germania a declarat război Rusiei.

Avalanșa se rostogolea din ce în ce mai repede spre prăpastie. Pretutindeni, mame, soții și copii își îmbrățișau — poate pentru ultima oară — fiii, soții și tații care plecau să moară. Demonstrații organizate de cercurile militariste din Franța se desfășurau sub lozinca „A Berlin!” Din capitala Germaniei răspundeau strigăte similare: „Nach

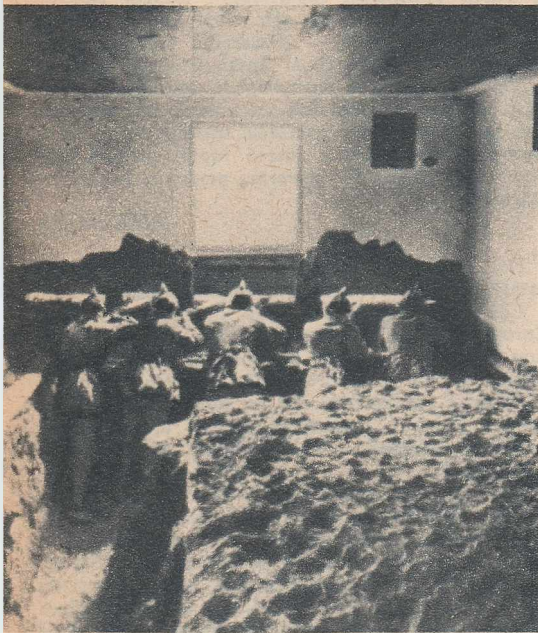
Nicolae MINELI

(Continuare în pag. 14)

Cel care mai trăiește scoate actele personale din buzunarul celui care a murit.

CUM A IZBUCNIT PRIMUL RĂZBOI MONDIAL (II)

Paris!" În redacțiile ziarelor de dreapta se făceau pronosticuri: „Războiul va dura două-trei săptămâni! Cel mult pînă la Crăciun!" Se dezgropau vechi dicțioane latine: „*Dulce et decorum est pro patria mori!*" (E plăcut și frumos să mori pentru patrie.) Cei care citau aceste cuvinte se fereau însă ca de foc să precizeze cît de frumos și de plăcut este să mori pentru interesele marilor monopoluri.

La 2 august trupele germane au invadat Luxemburgul, țară neutră. În aceeași zi, ambasadorul german la Bruxelles dădea cele mai solemne asigurări că guvernul său va respecta neutralitatea Belgiei. Dar planul redactat de generalul Schlieffen, cu șapte ani în urmă, prevedea atacarea Franței prin Belgia. La 3 august, exact în clipa în care Germania declara război Franței, ea dădea un ultimatum Belgiei, prin care o anunța că armatele germane vor trece prin teritoriul său și îi cerea să aibă o „atitudine amicală" sau chiar să „colaboreze la efortul împotriva agresorilor francezi". Belgia a refuzat și Germania a atacat-o. Aceasta a servit drept motiv Angliei să intre și ea în conflict, declarînd război Germaniei.

Ironia istoriei a făcut ca Austro-Ungaria, prima angajată în cursa spre conflagrație, să fie ultima care a intrat în război împotriva Franței și Angliei — la 12 august. La Viena, cei doi ambasadori și-au luat rămas bun de la ministrul de externe Berchtold în termeni foarte distinși, asigurîndu-se reciproc de stima și dragostea lor și deplîngînd în cor cruzimea „destinului" care-i făcuse să devină inamici...

★

Kaizerul Wilhelm al II-lea prevestea că „pînă cînd frunzele cad" armatele „puterilor centrale" se vor întoarce victorioase.

Însă primul război mondial nu a durat nici cîteva săptămîni, nici pînă la Crăciunul 1914. El a ținut mai bine de patru ani. După primele succese ale germanilor pe frontul occidental și ale rușilor pe cel oriental, liniile de luptă s-au stabilizat și a început cel dintîi război de poziții pe care l-a cunoscut omenirea. În tranșee pline de noroi sau zăpadă, sub un soare dogoritor sau în bătaia crivățului, milioane de bărbați se străduiau să supraviețuiască, rînd pe rînd, vînători și vînați. Pentru o deplasare a liniei frontului de cîteva zeci de metri, pierreau mii de oameni. Un exemplu: în celebra bătălie de la Verdun, au fost uciși și răniți 976.000 de francezi și

1914. Patriotismul de paradă își arată fața. În cluda asigurărilor oficiale că războiul va dura doar cîteva săptămîni, băncile germane sînt asaltate de depunătorii care, pentru mai multă siguranță, vor să-și retragă banii.

○ Imagine tipică din timpul primului război mondial: casa unui țaran transformată în fortăreață.

germani, dar frontul nu s-a mișcat decît cu ceva mai puțin de opt kilometri.

Pe măsură ce treceau anii, în vîrtej erau antrenate tot mai multe țări. În mai 1915 Italia, pînă atunci neutră, s-a desprins de Tripla Alianță și a trecut de partea Antantei. Bulgaria și Turcia au participat alături de Germania și Austria. În august 1916 România a intrat în război împotriva puterilor centrale. Luptînd cu vitejie, dar prost înarmați și echipați, ostașii noștri au avut pierderi înspăimîntătoare: 800.000 de morți. În 1917, Statele Unite au declarat și ele război Germaniei și Austro-Ungariei. După o ultimă tentativă disperată pe frontul occidental în primăvara lui 1918, Germania s-a recunoscut învinsă. Armata austro-ungară s-a destrămat. În luna noiembrie 1918 a fost semnat armistițiul.

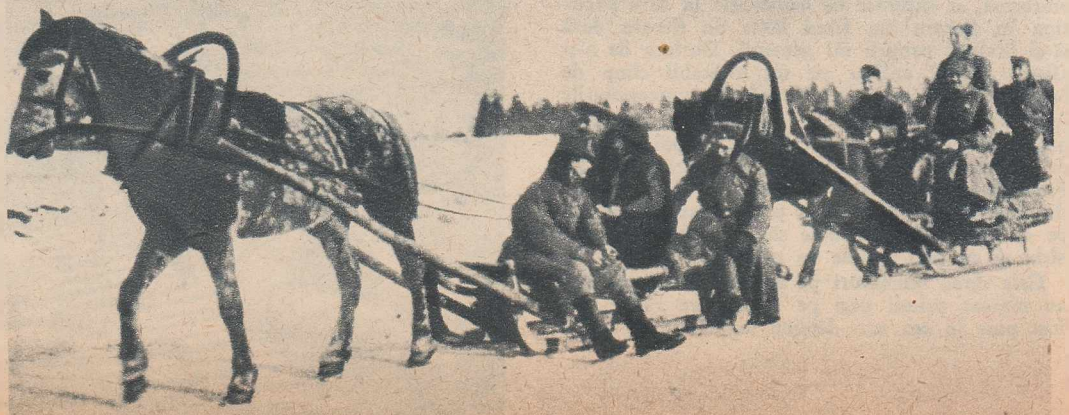
Primul război mondial și-a încheiat lunga și sîngeroasa lui existență ascuțind la extrem contradicțiile sociale și naționale ale imperiilor celor

mai subrede. La 7 noiembrie 1917 tunurile „Aurorii" au bubuit, anunțînd nașterea primului stat socialist. Un val de lupte revoluționare a cuprins toate continentele. Cei cărora li se dăduseră arme pentru a se ucide între ei le-au folosit împotriva asupririi sociale și naționale, pentru eliberarea de sub coșmarul războiului imperialist. Imperiul austro-ungar, care l-a declanșat, măcinat de contradicții interne de neîmpăcat, s-a prăbușit. Popoarele asuprite în el și-au luat soarta în mîinile lor. Transilvania, ca rezultat al luptei revoluționare a maselor populare s-a unit cu România. Polonia a devenit stat independent, s-au născut statele cehoslovac și iugoslav.

Puterile imperialiste victorioase, cu toate sforțările lor, nu au putut zăgăzui căile luptei de eliberare socială și națională a popoarelor.

Nicolae MINEI

Războiul s-a terminat. „Nu mai vrem niciodată război" spun la reîntoarcerea din prizonierat, după încetarea ostilităților, ostașii germani — țărani și muncitori în viața de toate zilele.

Popas la Podu Turcului

Pregătiri în vederea campaniei de vară: se repară și se verifică buna funcționare a mașinilor și utilajelor agricole.

N

u e o poveste: aici la Răchitoasa și la Slobozia, localități situate pe apa Zeletinului, în actualul raion Adjud, cei mai bătrâni dintre săteni (vreo patru, cinci la număr) au ajuns să cunoască automobilul abia cu zece ani în urmă. Ei au zărit mai întâi avionul (deoarece avioane s-au nimerit să zboare și pe deasupra acestor locuri), apoi tractoarele care au sosit să lucreze pe pământurile colectivelor și abia în al treilea rând, automobilul. Cu acesta din urmă au călătorit la Tecuci, Adjud sau Birlad, unde au zărit, tot pentru întâia oară, trenul. O adevărată istorie a transporturilor moderne, răsfoiță de la coadă spre cap.

Am ascultat uimit și amuzat aceste relatări, în timp ce mă preumblam pe străzile Adjului. Profesorul P., însoțitorul meu, localnic get-beget, a intervenit însă cu promptitudine:

— Dumneata, înțeleg, consideri treaba aceasta drept o găselniță re-

portericească. N-ai dreptul... Ar însemna să scrii o lucrare „ad aperturam libri” (interlocutorul meu e profesor de latină).

Cazul enunțat, mi s-a explicat în continuare, constituie o excepție. Din lipsa căilor de acces, locurile pomenite au format și în timpurile trecute o zonă aparte. Așa, de pildă, în vreme ce pretutindeni în părțile acestea agricultura folosea măcar batozele, morile cu apă sau morile electrice, acolo, la Podu Turcului, țărani treierau grâul la „arioaie”, îl vînturau cu lopata și-i zdrobeau boabele cu rîșnițe manuale.

Noua șosea, creată în anii noștri, a legat definitiv aceste locuri de „restul lumii”. Pe ea, și prin alte o mie de căi, contemporaneitatea s-a pornit să curgă grăbită. Azi, nici o deosebire între Podu Turcului și restul regiunii. Adică... una singură. Comuna Podu Turcului posedă în prezent o stațiune de ma-

șini și tractoare care a izbutit să devină fruntașă în întreaga regiune Bacău.

★

Am călătorit spre „capătul pământului” — cum obișnuiesc localnicii să denumească glumind aceste locuri — străbătînd tînăra șosea care leagă în prezent Adjudul de Podu Turcului.

Pe sute de kilometri, întinderile de pământ sînt aici fie sparte de văi înguste (pline cu apă, primăvara), fie întinse peste spinările colinelor sterpe, pradă zăpoarelor și eroziunilor. Tocmai de aceea în trecut, aratul, semănatul, prășitul și recoltatul cerealelor cereau aici și timp îndelungat, și eforturi suplimentare.

Impotriva acestor neajunsuri, gospodarii au luptat cum au putut. Cu brațele și îndrumați de străvechi cu-

**MĂRTURII DESPRE
SATUL CONTEMPORAN**

LIVIU MAIOR

(Continuare în pag. 16)

Popas la Podu Turcului

noștințe empirice. Și e de la sine înțeles că în felul acesta n-au reușit să netezească nici capriciile reliefului, nici să înfrângă potrivnicia cliimei, seceta, inundațiile sau lipsa de dărnicie a solului.

Innoirile multilaterale, statornicite pe ogoarele patriei noastre, ca urmare a politicii înțelepte a partidului nostru, transformările revoluționare care au smuls pământul din ghearele capriciilor naturii, înmormintînd totodată deprinderi greșite, prejudecăți periculoase sau datini învechite, s-au ivit treptat și la Podu Turcului. Și în această privință, prin activitatea și contribuția sa deosebită, stațiunea de mașini și tractoare din fostul raion Zeletin ocupă un loc de frunte.

★

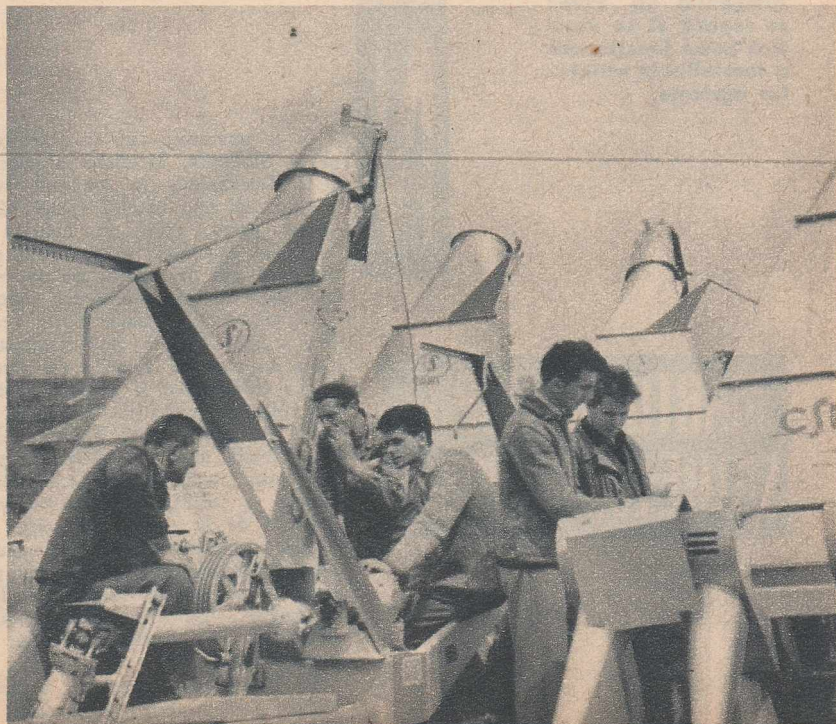
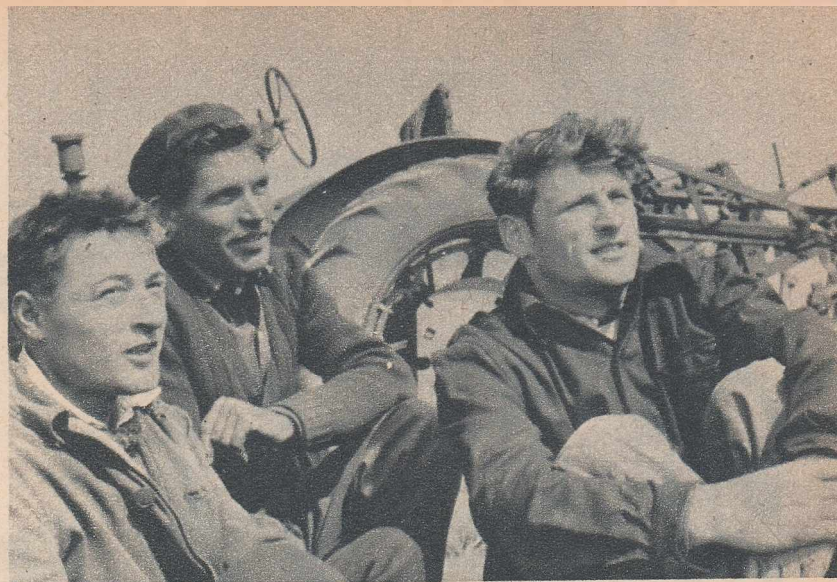
Comunistul Stan Mereuță a devenit directorul S.M.T. din Podu Turcului în anul 1956. Personal îl cunoșteam din auzite. Mai exact spus, i-am întâlnit numele în repetate rânduri, citind relatările corespondenților de presă regionali. Tocmai de aceea nu mică mi-a fost mirarea cînd, o dată ajuns la Adjud, am aflat că inginerul Mereuță nu este director la Podu Turcului, ci la S.M.T.-Adjud. „Doar de cîteva zile — mi s-a explicat. El a adus în mijlocul colectivului adjudean un dar deosebit de prețios: bogata experiență în muncă a tractoriștilor, tehnicienilor și inginerilor de la Podu Turcului”.

Mecanizatorii din Adjud au o stațiune mare cu 256 de tractoare, în a cărei rază de activitate sînt cuprinse 21 de gospodării colective. Terenurile sînt drepte, pămîntul fertil, căile de acces — dintre cele mai bune. Cu asemenea condiții optime de lucru nu s-au putut mîndri niciodată confrății lor de breaslă de la Podu Turcului. Motivele le cunoaștem. În schimb, în vreme ce adjudenii au făcut cînd treabă bună, cînd lucru de mîntuială, mecanizatorii de la „Podu” au fost mereu frunțași. Ce-i lipsește S.M.T.-Adjud? Rămîne de văzut. Tovarășul Mereuță s-a angajat să afle, să descurce și, cu ajutorul întregului colectiv, să remedieze lipsurile existente.

Personal l-am urmărit ore în șir cum, însoțit de inginerii și tractoriștii frunțași ai stațiunii, aleargă neobosit prin curte și ateliere, îndrumînd, apreciind munca și comportarea tinerilor mecanizatori. L-am văzut cum discută cu o răbdare de fier cu băieții aceștia, harnici și pricepuți, pare-se, dar, ce-i drept, cam netunși, cam nebărbierii și mai ales dispuși de a face ghidușii sau de a se lua la harță din te miri ce; cum îi sfătuiește o dată, de două ori, de zece ori, să respecte ordinea fluxului tehnologic la bancurile de montaj și, dacă e posibil, să se tundă totodată; să nu mai hîrjonească tractoarele ca pe niște cai nărravași și să se radă măcar de două ori pe săptămînă...

Și notîndu-mi toate acestea și multe altele, am revăzut, ca într-o retrospectivă cinematografică, întîmplări și scene similare din stațiunea de mașini și tractoare de la Podu Turcului. Atît doar că, în urmă cu zece ani, oamenii de acolo nu se străduiau doar să-și corecteze conduita, ci pur și simplu să învețe meseria de mecanizator.

...Stațiunea de mașini și tractoare din fostul raion Zeletin a luat naștere în anul 1954 cu 20 de tractoare. Ele au fost adăpostite sub șopronul unui cetățean din localitate, iar birourile și atelierile au fost instalate într-o curte alăturată. Astăzi, în aceeași stațiune, remizele

Trei dintre fruntașii stațiunii (de la stînga spre dreapta): Romel Gafton, Nicolae Vrinceanu și Dumitru Cimpeanu.

încăpătoare și atelierele moderne cu gemuri mari ca niște adevărate sere adăpostesc 190 de tractoare, 215 pluguri, 132 semănători de porumb 2-SPC-2, 30 de cultivate, 75 de semănători, 38 cupluri grape reglabile etc., etc. Mașinile și utilajele acestea lucrează o suprafață de 22.000 ha, aparținînd celor 22 de colective aflate în raza de activitate a stațiunii.

Ei bine, cîte lucruri s-au întîmplat în tot acest răstimp? Cîtă vreme i-a trebuit, de pildă, inginerului Mereuță, ca să-i învețe pe tinerii tractoriști mecanică și știință agrotehnică? Cît s-a străduit să-i lămurească de fiecare dată pe proas-

să execute toate muncile capitale ale unui an agricol: aratul, cultivatul, discuitul, semănatul, tăvălugitul, prășitul, recoltarea cerealelor, balotarea paielor, combaterea dăunătorilor, transportul cerealelor etc. S-ar putea vorbi în această privință despre tractoriștii care au lucrat pe terenurile colectivelor din Răchitoasa, Godinești, Slobozia sau Buda, aflate la 40 de kilometri de stațiune; despre tractoristul Gheorghe Barnea, care a învățat și i-a învățat și pe alții să conducă tractoarele pe pante cu înclinații de 30°; sau despre brigăzile de tractoare grele care au oprit eroziunea dealurilor, redînd agriculturii, prin lucrări de terasare, zeci de hectare de pămînt.

Despre rezultatele obținute prin aplicarea regulilor agrotehnice și mai ales despre importanța prelucrării solului prin mijloace mecanizate,

tate și lichidarea dăunătorilor, să obțină chiar în condițiile unei asemenea secete o producție medie de 1.200 kg grîu la hectar (1.400 kg în comuna Tănăsioaia) și 2.200 kg porumb la hectar (2.800 kg în aceeași comună).

— O adevărată minune! — ne-a spus octogenarul Nicolae Carp, colectivist în Glăvănești. Oamenii noștri, sprijiniți de tractoriștii tovarășului Stan Mereuță, au făcut adevărate minuni.

Anul acesta, în schimb, hărnicia mecanizatorilor și colectivștilor a fost... udată la timp de ploii bogate. În plus, ne-a informat inginerul Vasile Baicu, noul director al stațiunii,

Capriciile reliefului obligă mecanizatorii de la Podu Turcului să-și conducă tractoarele pe pante cu înclinații pînă la 30 de grade.

Mecanizatorii de la Podu Turcului studiază noile combine de siloz universale solite în stațiune.

peții veniți că viața poate fi frumoasă și interesantă și aci la „capătul pămîntului”?

Prin cîte încercări a fost nevoit să treacă întreg colectivul S.M.T. pînă a izbutit să se consolideze, pînă cînd fiecare mecanizator în parte a ajuns să considere disciplina sau obligațiile sale profesionale cele mai de preț îndatoriri personale!

Evident, nu de la o zi la alta. Nici chiar în primii doi-trei ani.

În orice caz, mecanizatorii de la Podu Turcului, aceștia și nu alții, au introdus știința agrotehnică pe mij de hectare de pămînt, smulgînd solului roade îmbelșugate și înfrîngînd cu mașinile lor potrivnicia naturii. După milenii scurse în răs-timpul cărora pămîntul a fost întors cînd pe o parte cînd pe alta, doar prin forța brațelor și cu ajutorul uneltelor primitive și a animalelor de tracțiune, mașini puternice și utilaje perfecționate au venit

vorbec însă, cu o pregnanță deosebită, cifrele de producție ale anului agricol 1963.

Anul trecut, ne amintim cu toții, zăpezile au fost puține, iar ploile cernute pe întinsul țării, din primăvară pînă în toamnă, sporadice și neconsistente. În raionul Adjud clima s-a arătat și mai îndrîjnită decît în altă parte. Aici, regimul precipitațiilor a fost la fel de scăzut ca în 1946, anul cunoscutei secete care a prîjolit întreg trupul Moldovei, trimișînd în băjenie mii de oameni.

În 1963, așadar, arșița s-a făcut din nou simțită în această parte de țară. Cu toate acestea nimeni nu și-a părăsit casa sau familia. Mai mult decît atît: în toamnă, fiecare gospodar harnic a avut la el acasă și grîu, și porumb, și nutreț pentru vite. Victoria aceasta (prima din istoria acestor locuri!) a fost posibilă datorită colaborării strînse dintre colectivști și mecanizatori. Respectînd cu strictețe îndrumările primite din partea specialiștilor, ei au izbutit, prin arături adînci, în-grășăminte abundente, prașile repe-

tractorști și au început campania de primăvară cu un bagaj de cunoștințe mult mai mare decît anul trecut. Seminariile desfășurate recent au oferit rezultate mulțumitoare. Verificîndu-se încă o dată posibilitățile reale ale fiecărei brigăzi, s-au făcut instructaje speciale, diferențiate pentru ca fiecare să cunoască în amănunt organizarea muncii, evidența primară, alimentarea cu combustibil și lubrifiții.

Dar deocamdată campania e în plină desfășurare; tractoarele și mașinile agricole ale celor 22 brigăzi frămîntă ziua și noaptea ogoarele colectivelor. Sau vorba unui vechi proverb: La toamnă se numără bobocii...

Da și nu. În funcție de hărnicia „științifică” a omului pămîntul este astăzi obligat oricum să producă. Dovadă o fac printre altele succesele și valoroasa experiență dobîndite de către colectivele aflate în raza de acțiune a mecanizatorilor de la Podu Turcului.

**Liviu MAIOR
Fotografiile de Elena GHERA**

CARTEA

Un mare savant-geolăz: PAUL LANGEVIN

Evocare adesea plină de farmec și de culoare, noua carte a lui Ion Ghimeșan despre Paul Langevin, apărută în colecția „Oameni de seamă” a Editorii tineretului, se citește cu interes de la primele pagini. Fără a cădea în păcatul unei romantizări abuzive, fără a încerca să transforme biografia literară în roman, autorul a știut să dea viață faptelor și oamenilor pe care îi zugrăvește. Savantul retrăiește în această carte, iar trăisăturile lui de simplitate și bunătate, dragostea sa pentru știință și oameni, reies în mod firesc din întîmplările relatate, deși, poate, uneori se merge prea departe în prezentarea unor amănunte, după părerea noastră insuficient de semnificative.

O autenticitate deosebită o conferă cărții documentele ce au fost puse la dispoziția autorului de André Langevin, fiul savantului: scrisori, însemnări personale, manuscrise, cuvîntări, fotografii din diferite epoci ale vieții. Utilizate fără exces, cu o dozare bine câmpănită pentru a nu îngreuna prezentarea, ele contribuie la conturarea omului și a epocii.

Sarcina asumată de Ion Ghimeșan nu era ușoară. „A caracteriza creația lui Langevin — spunea Louis de Broglie — înseamnă să expui întreaga istorie a fizicii din ultimii 50 de ani”. Contribuțiile sale în ce privește ionizarea gazelor, fenomenele magnetice, ultrasunetele, fizica nucleară, teoria relativității au deschis științei perspective cu totul noi. Cartea descrie marile momente ale creației științifice a lui Langevin, participarea sa permanentă la viața științifică internațională — împreună cu cei mai mari fizicieni ai vremii sale: Pierre Curie, Niels Bohr, Jean Perrin, Albert Einstein, Max Planck, E. Rutherford, P. Kapița, W. Heisenberg, Enrico Fermi, W. Pauli și alții alții — lupta hotărîtă a lui Paul Langevin împotriva concepțiilor idealiste și agnostice din fizică.

Trînd într-o epocă de puternice frămîntări sociale, savantul-geolăz s-a situat în primele rînduri ale bălții pentru apărarea libertăților democratice, împotriva fascismului, pentru pace. Decenii la rînd glasul său a răsunat alături de acela al lui Emile Zola, Jean Jaurès, Anatole France, Romain Rolland, Fr. Joliot-Curie, împotriva încălcării drepturilor omului, pentru promovarea ideilor luminoase ale socialismului.

Foarte interesante sînt paginile din carte care înfățișează luarea de poziție a lui Paul Langevin împotriva represaliilor sălbatice la care erau supuși luptătorii antifasciști din țara noastră. În 1936, în prefața la broșura „Eroii României antifasciste”, semnată de astronomul Henri Mineur (care vizitase România în cadrul unei comisii desemnate de cîteva organizații progresiste internaționale) Langevin scria: „A apăra și a salva pe prietenii noștri români este felul cel mai potrivit în care putem să ne manifestăm dragostea pentru țara lor și încrederea în viitorul ei”.

Cu zece ani mai înainte, savantul prefăcuse o altă broșură apărută la Paris, intitulată „Crimelile Siguranței”, care demasca de asemenea fără deosebire clasele dominante din România.

Prieten sincer al poporului nostru, Paul Langevin s-a străduit să înfățișeze francezilor situația reală din România de atunci, lupta maselor muncitoare pentru o viață mai bună; el a luat parte, totodată, la numeroase manifestări de solidaritate ale intelectualilor francezi progresiști.

Activitatea politică, cetățenească, a lui Langevin s-a împletit, în decursul întregii sale vieți, cu o prodigioasă activitate pe tărîm științific.

„Există ființe rare — spunea Fr. Joliot-Curie la moartea savantului — alcătuite din lumină și bunătate, care, trecînd prin viață, lasă de-a lungul drumului lor urmele nepieritoare ale marilor virtuți”.

Este o caracterizare pregnantă a marelui fizician, a generosului militant social care a fost Paul Langevin.

I. M. ȘTEFAN

„Care-i istoricul Festivalurilor muzicale de la Bayreuth și Salzburg?” (Mihail Chetan, student, București); „Ce simbolizează Cocoșul galic?” (Eduard Călugăru, Cluj); „Care au fost primele mărci poștale din lume?” (Tiberiu Iosifescu, Lupeni); „Cum funcționează submarinul atomic?” (Adolf Voicovski, Prisaca Dornei); „Care-i originea jocului de rugbi?” (Teodor Florescu, Iași).

Răspunsurile la întrebările de mai sus vor apare în aceste pagini.

dialo

ORASUL MEU, LUPENI

Spre bucuria și mândria cetățenilor săi, orașul Lupeni, important centru minier, întinsește. În ultimii ani au apărut noi blocuri de locuințe și edificii de interes obștească. Astfel, în curând va fi dat aci în folosință cel mai mare bloc de locuințe din Valea Jiului, având 9 etaje și 200 de apartamente. Constructorii din Lupeni lucrează în prezent la finisarea noului cinematograful cu 500 de locuri, având o linie arhitectonică modernă și care-și va putea primi spectatori peste câteva săptămâni.

Vă trimit și o imagine a noilor construcții din centrul Lupenilor.

I. TIBERIU
Lupeni

„OAMENII RĂSTOARNĂ DEALURILE”

„Reportajul intitulat «Oamenii răstoarnă dealurile», apărut în «Flacăra» nr. 16/1964, a provocat un interes deosebit în rândul colectivităților din comuna noastră. În același timp, tot ca urmare a apariției acestui reportaj, ni s-au adresat, din diferite localități ale regiunii Argeș, felicitări și cuvinte de laudă pentru lucrările de terasare pe care le-am realizat pe dealuri”.

(Dintr-o scrisoare primită de la conducerea G.A.C. Văleni-Podgoria din raionul Pitești și comitetul de partid al gospodăriei).

CABLURILE TRANSOCEANICE

„Doresc să aflu ultimele noutăți asupra cablurilor transoceanice”

Costea ANDREI, muncitor, Vulcan, ra. Petroșani și Dumitru MIHAI, tehnician, Bacău

Răspunde prof. univ. SERGIU CONDREA, de la Institutul Politehnic București.

Primul cablu telegrafic transoceanic a fost întins în anul 1866 între Europa și America. De atunci s-au instalat multe alte asemenea cabluri.

Cabluri telefonice însă nu s-au putut întinde pe fundul oceanelor decât în zilele noastre (1956). Aceasta din cauză că un cablu telefonic de mare lungime nu este un circuit pasiv, cum este cel telegrafic, ci unul activ; el este prevăzut din distanță în distanță cu repetitoare active, adică amplificatoare cu

tuburi electronice pentru compensarea atenuării impulsului transmis.

Orice cablu, telegrafic sau telefonic, produce o atenuare (slăbire) și o deformare a variației curentului electric care reprezintă semnalul transmis. La cablul telegrafic transoceanic, atenuarea și deformarea se combat prin mijloace simple: 1) se trimit semnale mai puternice (de tensiune mai înaltă) și 2) se transmit semnalele telegrafice cu viteză mult mai mică, astfel ca la recepție să se poată distinge doar dacă s-a trimis un impuls electric sau nu.

Semnalul telefonic (oscilația electrică prin care se transmite convorbirea) este mai complicat. Nu se poate mări tensiunea la capătul de unde se vorbește, deoarece ea ar trebui mărită atât de mult, încât ar distruge cablul. Nu se poate reduce viteza de vorbire, deoarece s-ar denatura ritmul natural și nici nu se poate vorbi cu viteza de un cuvânt pe oră.

De aceea la cablul telefonic transoceanic s-a introdus, din distanță în distanță (la fiecare 60-100 km), câte un repetitor cu tuburi electronice, care repetă — întărit și corectat — semnalul de convorbire în cele două sensuri. Dificultatea a constatat tocmai în construirea acestor repetitoare (fiecare compus din două amplificatoare, pentru cele două sensuri de transmisie), astfel ca să poată suporta condițiile speciale din fundul oceanelor și să poată fi alimentate cu curent electric și telesupraveghere de la distanțe mari (mii de kilometri).

Problema a fost rezolvată: s-au construit repetitoare robuste, de formă alungită, protejate printr-o armură formată dintr-un tub de inele de oțel și închise în interiorul cablului. Repetitoarele sunt realizate din piese fabricate cu o deosebită grijă, destinate să aibă o funcționare sigură timp de 20-30 de ani. Pentru telesupraveghere s-a prevăzut un semnal special, care se transmite de la capătul cablului și „interoghează” fiecare repetitor asupra stării lui. Dacă primește de la unul răspunsul „defect”, trimite un „ordin” să se treacă imediat pe repetitorul de rezervă, care este atașat alături. Până în prezent noile cabluri telefonice transoceanice s-au dovedit a fi instalații sigure și rentabile, ceea ce a îndemnat la proiectarea de noi cabluri similare.

STRĂMOSUL MAGNETOFONULUI...

Vă scriu aceste rânduri cu dorința de a scutura praful uitării de pe o veche invenție românească. Este vorba de strămoșul magnetofonului de azi — electrografonul — care a fost inventat de Constantin Mănculescu din orașul Buzău, azi octogenar. Autorul „electrografonului” arată în memoriul său de brevetare întocmit în anul 1906, la Paris, că aparatul realizat de el „este o mașină vorbitoare electrică de o putere extraordinară și de o claritate absolută, având avantajul de a cânta opere întregi fără intrerupere”. Aparatul a fost construit între anii 1903-1906, pe cînd Mănculescu era student la Facultatea de Științe din București. Semăna oarecum cu magnetofonul de azi numai că în locul benzii (pan-

glica de material plastic fiind introdusă abia în anul 1948) folosea un fir de fier călit sau de oțel antrenat de un motor care făcea ca ea să se deruleze prin fața polilor unui electromagnet, în circuitul cărui erau legate microfonul și bateria de alimentare. Negăsindu-se cine să industrializeze aparatul, invenția a fost dată uitării.

Ing. Dumitru CODĂUȘ
str. Mărășești nr. 22
Pitești

LIBERIA ȘI FLOTA EI COMERCIALĂ

„Am vrea să știu câte ceva despre Liberia. Cum se face că această mică țară din Africa are o puternică flotă comercială?”

Constantin GUGU
tehnician,
Hunedoara

Răspunde ION ASZODI,
publicist.

Liberia a fost întemeiată la începutul secolului trecut de un grup de sclavi negri eliberați din America. Cei dintii coloniști negri au sosit aici în 1822, trimiși de Asociația americană pentru colonizare, care-și propunea colonizarea în Africa a sclavilor negri eliberați de unii proprietari de sclavi. Cu banii asociației, negrii americani au cumpărat primul terț de pământ de la un șef de trib, dindu-i în schimb 6 puști, o cutie cu mărgele, 2 butoaie de tutun, 3 perechi de bocanci și alte lucruri mărunte. Apoi a început acapararea pământului cu forța. În cinstea lui Monroe, președintele de atunci al S.U.A., bucată de pământ cumpărată a căpătat numele de Monrovia, iar întregii colonii i s-a dat denumirea de Liberia, care în 1847 a fost proclamată republică. Deși dependentă de S.U.A., în mod formal Liberia nu a fost o colonie americană. Populația Liberiei se împarte în două grupuri: așa-numiții americano-liberieni, numărând 20-30 mii de oameni, și populația băștină de aproximativ 2,5 milioane. Pătura de sus, adică cele 125 de familii bogate de americano-liberieni, exploatează restul populației. Bogățiile țării — cauciuc, minereu de fier, bauxită, magnezium etc. — se găsesc în minile monopolurilor străine, dintre care cel mai important e „Firestone Tire and Rubber Company”.

Un început de dezvoltare economică socială a țării se manifestă mai pregnant abia în anii de după cel de-al doilea război mondial. S-au luat o serie de măsuri împotriva anumitor forme înopoziate de muncă, pentru ocrotirea sănătății publice și dezvoltarea învățământului. Liberia este o țară în curs de dezvoltare.

Cum se explică totuși faptul că pe lista flotelor comerciale capitaliste această țară mică figurează după Statele Unite și Anglia, înaintea unor țări ca Norvegia, Japonia, Italia, Olanda, Franța? Intr-adevăr, cifrele sînt grăitoare: S.U.A. — tonajul total al flotei comerciale era în 1961 de 25 milioane tone, din care 4,5 milioane tone tancuri petroliere; Anglia — 21 milioane tone, din care 2,1 milioane tone vase petroliere; Liberia — 11,3 milioane tone, din care 7,1 milioane tone tancuri petroliere.

Diferite societăți de navigație, dar în primul rînd cele americane, obișnuiesc să înregistreze sub pavilionele altor țări multe din navele lor. Printre aceste țări se numără Panama, Honduras și, înainte de toate, Liberia. Navele sub aceste pavilionale scutesc pe armatorii

care le folosesc de plata impozitelor care în propria lor țară sînt exagerate. Pe de altă parte, acești armatori nu sînt îngrădiți de contractele colective în vigoare pe navele sub pavilion american, salariile marinarilor respectivi fiind de patru ori mai scăzute decît cele ale marinarilor americani. În timp ce legislația Statelor Unite prevede ca echipajele navelor să fie alcătuite îndeosebi din cetățeni americani, cele de pe navele purtînd steaguri străine sînt recrutate în special din țările cu un nivel de trai mai scăzut. De aci, creșterea uimitoare a flotei comerciale liberiene.

NOUȚĂȚI FILATELICE

Pentru mai mulți cititori, filateliiști-amatori:

Între 5 și 21 iunie capitala Franței găzduiește o mare întâlnire filatelică internațională. Expoziția PHILATEC 1964, organizată sub auspiciile UNESCO, F.I.P. (Federația internațională de filatelie) și ale Asociației internaționale a presei filatelice.

La PHILATEC 1964 participă administrația poștală din 75 de țări, precum și peste 2.000 de filateliiști din peste 80 de țări din Europa, Africa, Asia, America, Australia.

La această mare manifestare filatelică internațională țara noastră este larg reprezentată: Ministerul Transporturilor și Telecomunicațiilor (Dir. gen. a poștei) participă oficial; Asociația filateliiștilor din R.P. Română participă cu 50 de colecții și alte exponate ale colecționarilor romîni; din jurul internațional al expoziției face parte și un reprezentant romîni (prof. dr. ing. I. S. Antoniu, membru corespondent al Academiei R.P. Romîne); o delegație a A.F.R. condusă de președintele asociației, Emanoil Țiulescu, participă direct la lucrările Congresului Federației internaționale de filatelie și la Congresul Asociației internaționale a presei filatelice.

Printre alte manifestări organizate cu prilejul expoziției filatelice internaționale PHILATEC 1964 se înscrie și un interesant raliu de diligențe poștale de epocă din Franța și cîteva țări vecine, care după ce vor parcurge peste 1.000 de km se vor întîlni la 14 iunie la Paris în fața marelui palat din Champs Elysees care găzduiește expoziția.

Filateliiștii din țara noastră participă prin exponate de prestigiu la toate clasele de concurs (colecții pe țări, tematică, literatură etc). Calitatea și valoarea filatelică a acestor exponate, precum și faptul că multe dintre ele au în palmaresul lor diferite premii internaționale, ne îndreptățesc să sperăm într-un nou succes de prestigiu al filateliei romînești.

V. T.

Palatul din Champs Elysees unde are loc marea întâlnire filatelică internațională.

VIRSTA ARBORILOR

„În nr. 10/1964 al «Flacării» am citit nota intitulată «200 de arbori seculari». În legătură cu aceasta am vrea să știu cum se stabilește științific vîrsta arborilor?”

Ion BURSUCEANU
G.A.S.-„7 Noiembrie”, Segarcea

Răspunde ANDREEA DĂNESCU, cercetător la Grădina botanică din București.

În mod obișnuit, putem afla vîrsta unui arbore numărînd inelele concentrice de pe suprafața secționată a tulpinii și scotînd fiecare inel drept un an de viață.

Grosimea inelelor anuale variază de la o plantă la alta, atît în funcție de vîrsta plantei, cît și de mediu. Grosimea fiecărui inel anual variază chiar la aceeași plantă: cînd după o iarnă lungă urmează o vară secetoasă, inelele anuale sînt foarte subțiri. La arborii și arbuștii cu lemna tare (tisă, cîmîșir, mîslîn ș.a.) inelele anuale sînt foarte subțiri. Arborii cu lemna moale, ca populul, salcia etc. posedă inele anuale groase. De exemplu la plopu negru acestea pot avea pînă la 2 cm, astfel că un plop cu diametrul tulpinii de doi metri ar putea să nu aibă mai mult de 50 de ani.

Cînd vrem să stabilim vîrsta unui arbore fără să-l tăiem, ne orientăm după dimensiunile trunchiului și ale coroanei, ținînd bineînțeles seama de caracteristicile fiecărei specii. În ce privește arborii mai deosebiți, de multe ori se cunoaște data plantării lor. Așa, spre exemplu, este cazul unui exemplar de conifer denumit arborele mamut (Sequoia gigantea), avînd aproximativ 30 m înălțime, aflat în parcul Băilor Herculane; se cunoaște exact data cînd a fost plantat: acum 85 de ani. Două exemplare din acest conifer se găsesc și în Munții Apuseni; ele au o înălțime de peste 20 metri, iar vîrsta lor e de aproximativ 50 de ani (după informațiile unui locuitor, martor ocular al plantării lor).

PRIMUL CALENDAR...

„De cînd se măsoară timpul cu ajutorul unui calendar?”

Gh. BĂDESCU
Niculitel, raq. Dobrogea

Răspunde CORNELIA CRISTESCU, candidată în științe fizico-matematiche, de la Observatorul astronomic al Academiei R.P. Romîne.

Necesitatea măsurării timpului a apărut din cele mai vechi vremuri. La întocmirea unui calendar s-a putut ajunge însă numai atunci cînd diferite fenomene din natură ca: rotația Pămîntului, revoluția sa, mișcarea Lunii se cunoșteau destul de bine. Totuși este greu de precizat la ce dată exactă au fost stabilite primele calendare. După toate probabilitățile, egiptenii sînt cei ce au introdus pentru prima oară un calendar, cu aproximativ 7000 de ani în urmă. Durata anului era de 365 zile. În anul 1866 s-a descoperit într-o serie de hieroglife un decret dat în jurul anului 238 î.e.n. prin care se hotărîa introducerea unei zile suplimentare la fiecare patru ani. India, deși are și ea o civilizație veche, a introdus calendarul mai tîrziu (aproximativ acum 4-5000 de ani în urmă). În India au apărut însă nu un singur calendar ci nenumărate, multe din ele menținîndu-se și astăzi.

u cititorii

DE LA CORESPONDENȚI

București. Azi pe Șoseaua Ștefan cel Mare. (ing. Titu Băjencu)

Fântea amfiteatru în zona satului Grădina botanice din Cluj. (C. Ciocan)

Insulă... (C. Măreș, București)

POȘTA NOASTRĂ

MIRCEA CRĂCIUN, Luroj. 1) Cum puteți ajunge un bun halterofil? La fel cum au ajuns buni sportivi toți acei despre care ați auzit sau citit că au realizat bune performanțe: prin muncă perseverentă, dusă în cadrul unui regim de viață potrivit cu activitatea sportivă. Înscriteți-vă într-un club sportiv, care vă va pune la dispoziție nu numai materialul și sala în care să vă antrenați, dar și pe antrenorul care vă va indica atât regimul de viață, cât și cele mai bune mijloace de antrenament. 2) Fiecare dintre stațiunile balneoclimaterice din țara noastră are caracteristicile ei și, ca atare, tratamentele în respectivele stațiuni au efecte diferite. Ar fi imposibil să înșirăm aici toate stațiunile din țară cu efectele băilor și tratamentelor respective. Dacă vă interesează numai un anumit domeniu, vă rugăm a reveni, arătându-ne care anume; dacă, însă, doriți o documentare în general, vă recomandăm să citiți lucrarea „Stațiunile balneoclimaterice din R.P. Română”, editată de Editura Consiliului Central al Sindicatelor. 3) Nici la această întrebare nu vă putem răspunde în cadrul rubricii de față. Despre tot ce e nou în domeniul cunoașterii și combaterii cancerului se ocupă toate publicațiile, inclusiv revista noastră. Un documentar mai larg am mai publicat; fără îndoială însă că vom mai reveni.

VASILE LEPĂDATU, Constanța. Numere vechi ale revistei noastre nu mai posedăm nici noi. În ce privește titlurile de artist emerit, maestru emerit al artei și artist al poporului, acestea se acordă de Consiliul de Stat al R.P. Române, pe baza propunerilor făcute de organele și organizațiile competente (Comitetul de Stat pentru Cultură și Artă, uniunile de creație etc.) pentru merite deosebite pe tărâmul activității artistice. În raport cu aceste merite se acordă unul dintre cele trei titluri, cel

mai înalt fiind, desigur, titlul de artist al poporului din R. P. Română.

GEORGETA BĂLANESCU, Craiova. Nu avem cunoștință despre un asemenea material. Adresa Editurii didactice și pedagogice este: București, raionul 16 Februarie, str. Spiru Haret 12. În legătură cu revista „Rebus” interesându-ne cu privire la scrisoarea dv., la care n-ați primit răspuns, am fost informați că rezultatul concursului pe lunile martie-aprilie devine cunoscut abia după tragerea la sorti a premiilor, care are loc în cadrul consfățuirii ce se ține la 14 iunie în orașul Sibiu. Dacă în același plic cu dezlegările ați introdus și colaborări, acestea, conform celor anunțate când s-au publicat condițiile participării la concurs, nu sînt ținute în seamă. Pentru orice alte întrebări adresatei-vă revistei „Rebus”, căsuța poștală 3507, dar prin scrisori separate de dezlegările jocurilor din concursuri.

GH. VASILE, Tulcea. Nu avem posibilitatea să întreprindem nimic împotriva celor care-și dau adresa la rubrica „Cititorii către cititori” și nu răspund la scrisorile ce li se trimite.

PETER MARTON, Cluj. Ca să vă îndrumăm în lecturile dv. ar trebui să ne indicați domeniul sau problema cărora vreți să le închinați timpul liber. De asemenea, o dată cu acestea ar trebui să ne arătați ce studii aveți și ce ați citit până acum în domeniul respectiv.

V. SILVIAN

Prof. Mitică Crăiescu, Ripca; Călin Baicu, Alexandria; Marian Ghindă, București; Ion Lăcustă, Măcin; Dorin Suciu, Orăștie; Eleonora Georgescu, com. Grobaj; Fl. Iscreu, Tr. Severin; Aușel Boar, Arad; Petru Martinaș, Podul Iloaiei; Lucica Furtună, Craiova; Gh. Văleanu, Pitești; Minea Oprea, București — scrisorile dv. vor primi răspuns prin poștă.

DINAMO sau RAPID?

Cu patru etape înainte de sfârșitul actualei ediții a Campionatului republican de fotbal e încă greu de dat un răspuns la această întrebare. La egalitate de puncte cu Rapid, dar cu un golaveraj superior, Dinamo s-a reinstalat în frunte în lupta pentru cupa „Flacăra”, cu care sînt răsplătite cele mai bune rezultate obținute în deplasare. A treia clasată, Steaua, cu mari eforturi ar mai putea recupera cele patru puncte care o despart de echipele frunțase. În consecință lupta rămîne deschisă între Dinamo și Rapid. O mențiune specială pentru

ÎN CUPA REVISTEI „FLACĂRA”

comportarea, în ultima etapă, a celor doi outsiders ai acestui clasament, Siderurgistul care a întrecut cu 3:2 pe Progresul la București și C.S.M.S. care a făcut meci egal la Brașov cu Steagul roșu (1:1), obținînd astfel primul punct în deplasare.

Iată acum și clasamentul:

1. Dinamo	11	7	1	3	17	: 10	15
2. Rapid	10	6	3	1	15	: 9	15
3. Steaua	10	5	1	4	20	: 18	11
4. Steagul roșu	10	3	3	4	7	: 14	9
5. Progresul	11	3	2	6	14	: 24	8
6. U.T.A.	9	1	3	5	8	: 15	5
7. Farul	10	2	1	7	7	: 21	5
8. Crișul	11	2	1	8	9	: 29	5
9. Petrolul	10	1	2	7	7	: 9	4
10. Siderurgistul	12	2	0	10	10	: 36	4
11. Știința Cluj	11	1	1	9	7	: 22	3
12. Dinamo Pitești	11	0	3	8	5	: 20	3
13. Știința Timișoara	11	0	2	9	4	: 24	2
14. C.S.M.S.	11	0	1	10	9	: 30	1

Cură la domiciliu...

APE MINERALE MEDICINALE
SLANIC-MOLDOVA
HEBE MALNAȘ

Indicate în bolile digestive, de ficat și de nutriție

De la una la alta

CAVALERUL TRAC...

O piesă arheologică descoperită recent la Constanța constituie în momentul de față un exponat deosebit de interesant al Muzeului Dobrogei. Este vorba de un basoreliev din marmură reprezentând Cavalerul Trac — o divinitate al cărei cult a fost răspândit în Tracia și în Moezia inferioară, adică în Dobrogea de azi. Cavalerul Trac este reprezentat cel mai frecvent în sculptura anticității sub forma unui tînăr călăreț într-o scenă de vînătoare. Zeul se îndreaptă în galop spre un mistreț încercînd să-l străpungă cu lancea. La această vînătoare este însoțit de un cîine. Uneori în locul mistrețului apare, în sculpturi asemănătoare, un cerb, o căprioară, un iepure sau un taur, iar în locul cîinului, un leu.

pătrat și este de un aspect artistic mai îngrijit. Sculptura care datează din sec. II-III e.n. s-a păstrat aproape intactă. Ea a fost descoperită la un metru adîncime, cu prilejul lucrărilor de canalizare efectuate pe o stradă din centrul orașului. Un alt relief cu Cavalerul Trac (de proporții însă mai reduse) a fost descoperit tot de curînd de către doi colecționari din com. Li-manul, nu departe de Mangalia, cu prilejul lucrărilor agricole.

F. URSEANU

EDUCAȚIE PENTRU TOATE VÂRSTELE

În primul an de viață (I) PASĂREA DIN APPENZEL

Prieten vechi al familiei lui Dănuț și martor al educației sale, sînt îndreptățit să declar că, spre deosebire de unele instituții venerabile, originile ei... nu se pierd în negura timpurilor. Luînd în primele săptămîni de viață înfățișarea oarecum pasivă a respectării regulilor de igienă și alimentație, pedagogia familială s-a manifestat activ cam după începutul celei de-a doua luni de viață. Cam pe atunci, Sanda a atîrnat de leagănul copilului o pasăre de hîrtie colorată. Cu aripi roșii larg deschise, cu cioc albastru și trupul verde, gata de zbor, te îndemna parcă s-o urmezi plutind alături de ea într-o țară de basm plină de cîntece și culori.

— Este pasărea femeilor din Appenzel! — a răspuns Sanda privirii mele întrebătoare. Marele pedagog elvețian Pestalozzi a înălțat-o pe la începutul veacului trecut în casele unor femei simple din satele patriei sale. Copiii

aveau astfel în fața ochilor un stimul viu și atrăgător pentru mișcările lor. El a văzut copii foarte mici schițînd energice tentative de zbor pe urmele păsării minunate, încercînd să ajungă pasărea cu mîinile, zvîrlindu-și cu entuziasm piciorușele spre izvorul de culori.

Intr-adevăr Dănuț și pasărea multicoloră au devenit curînd prieteni buni. Pasărea și-a întrerupt deocamdată zborul pînă cînd prietenul lui va izbucni s-o ajungă. Iar Dănuț face zilnic eforturi eroice ca să apropie ziua cînd va obține prima sa biruință asupra legilor gravitației. Și cu toate că acestea sînt încă mai puternice, încercările de a ajunge pasărea nu înseamnă mai puțin treptele spre acea clipă memorabilă cînd Dănuț se va ridica în picioare.

De altfel, pasărea colorată n-a rămas singură. Alături de ea au pătruns în realitatea imediată a lui Dănuț și alte jucării: o

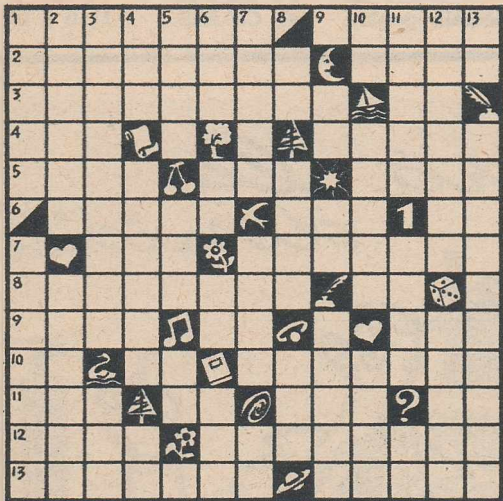
tamburină, un clopoțel, niște cutii și bile colorate care rostogolite în aer, clipoceau ușor. În fiecare zi Sanda execută cu ele mici melodii. Copilul urmărește cu privirea traiectoria jucăriei sonore și răspunde fiecărei melodii cu alt zîmbet: tamburina îl farmecă, zornăitoarea îl amuză, clopoțelul îl cucerește însă mai mult decît toate celelalte. Cu timpul, jucăria se îndepărtează din ce în ce mai mult; privirea copilului o urmărește și o descoperă din ce în ce mai departe. Astfel capacitatea lui de orientare crește pe măsură ce izbuteste să cuprindă cu privirea un fragment din ce în ce mai mare din realitatea înconjurătoare. Dar cel mai activ educator al lui Dănuț este fără îndoială vocea mamei sale. Sanda îl ia în brațe și-i vorbește cu glas încet și cald obișnuindu-l cu nuanțele vocii umane.

Răspunsul acestor daruri nu întirzice. Cînd o vede, copilul o recunoaște și-i zîmbește. Se împletesc primele legături între el și alte ființe umane.

Iar acesta este abia începutul unei pasionante aventuri pe care ne propunem s-o urmărim.

Sen ALEXANDRU

MARELE NOSTRU EMINESCU

ORIZONTAL : 1) Revistă în care apare poezia „De-aș avea”, prima poezie tipărită a marelui nostru bard — Poezie închinată memoriei Ralucai Eminovici, mama poetului (2 cuv.). 2) Numele dat poetului de Iosif Vulcan cu prilejul tipăririi primei sale poezii — Oraș ardelean cu vechi tradiții culturale unde poetul se duce în 1866, cu intenția de a-și continua studiile. 3) Poezie închinată memoriei unei tinere fete din Ipotești, prima dragoste a poetului (2 cuv.) — Pomadă. 4) Perioadă lungă de timp — Cunoscută poezie publicată în 1876. 5) Comună în raionul Bistrița — Fir — Scriitor junimist, unul din admiratorii lui Eminescu. 6) Din Lorena — „Icoana stelei ce-a murit / Încet pe... se suie” („La steaua”) — La Tecuci. 7) Tesătură orientală — Poezie în care poetul dă glas frămîntărilor prin care trece cînd află de infidelitatea Veronicăi Micle. 8) Poem în care Eminescu slăvește trecutul glorios al culturii românești — Afirmație. 9) Personalitate proeminentă a istoriei patriei noastre căreia Eminescu îi face o vizită la Döbling de anul nou 1870 — „...luceafăr”, poezie scrisă de Eminescu în 1876 — Institutul medico-farmacologic. 10) Titlu Maiorescu — „O... din viață să-mi fi dat / O... mi-era de-ajuns” (din „Pe lîngă plopii fără soț...”) — Societate literară la activitatea căreia participă și Eminescu, atras mai mult de cultura serioasă a membrilor săi decît de scopurile propuse. 11) Numeral — „... steaua”, poezie apărută în 1886 — Localitate în Afganistan — Nota redacției. 12) A prezenta un film — Alt junimist și prieten devotat al poetului. 13) Sonet publicat în 1877 — „În mijloc de codru-ajunse / Lîngă... nalt și vechi”.

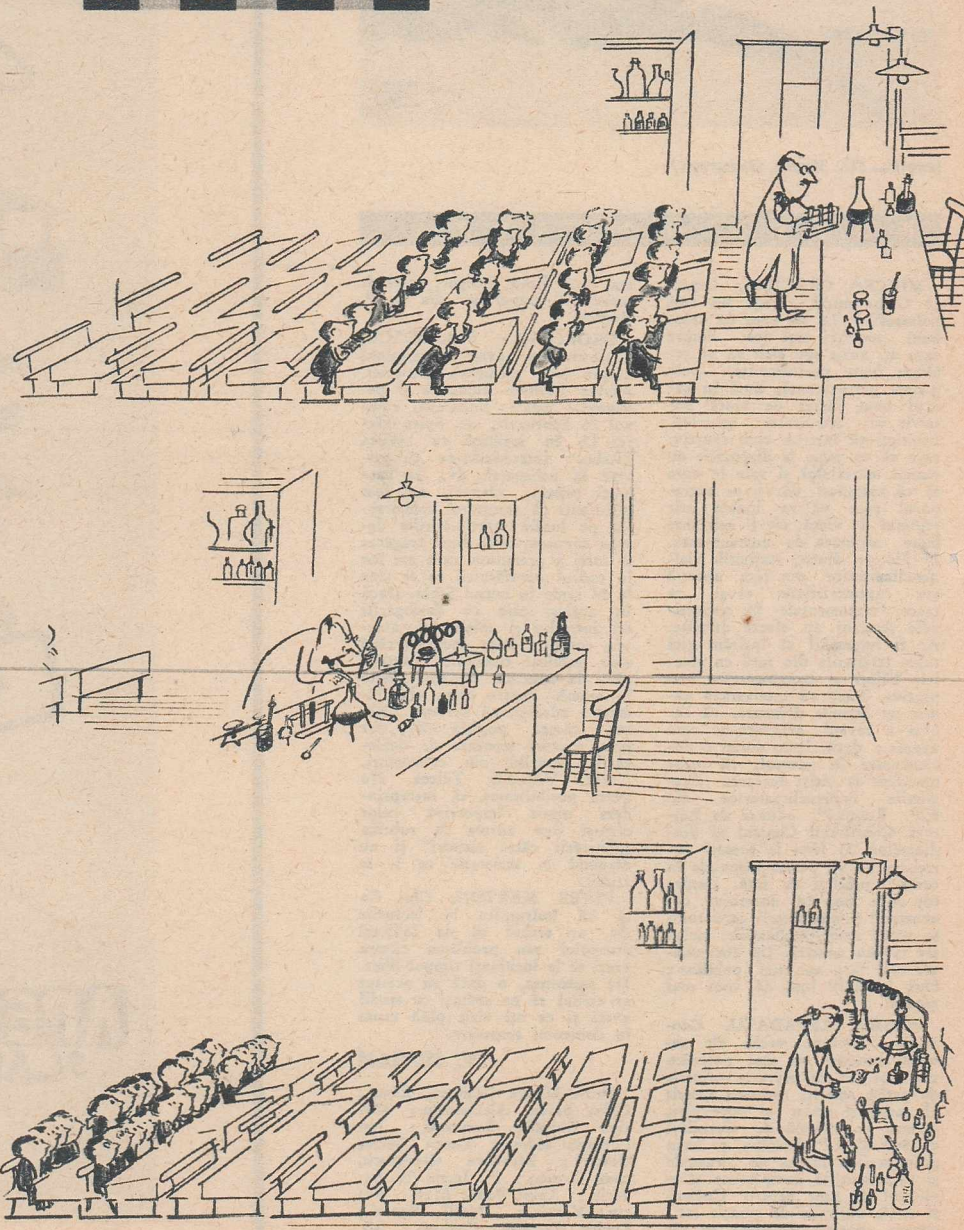
VERTICAL : 1) După o poezie publicată în 1876, Eminescu le consideră „măr de ceartă” — Poezie în care Eminescu face considerații de viață pe marginea ideilor unei cărți (1877). 2) „Ce e... ?”, poezie de dragoste a lui Eminescu — Profesor și patriot român, la moartea căruia poetul scrie o înflăcărată poezie, prima sa creație poetică. 3) Poezie din perioada studiilor poetului la Berlin (1872) — Culoare. 4) Intendență (presc.) — Amestec de gaze lichefiate, utilizat ca combustibil — Posedă. 5) Leu (dîm.) — Poem publicat în 1872 — Pronume. 6) Insulă în Adriatică — Diviziune de timp — „...mă înțelegi”, poezie apărută în 1882 — Localitate în vechiul Egipt. 7) Pronume — Fanie de tei — Ulciică. 8) Terminație latină — Cei — Copac de pădure. 9) Teodor Lupescu — Dînsul — Incapabil. 10) În umbră ! — Slujbaş de tribunal — Unul din frații poetului, mort în floarea vîrstei. 11) Bobiță de porumb — Conac la turci (od.) — Element chimic. 12) Mici — Listă de bucate. 13) Ana Jipescu — Chintesența creației eminesciene.

I. PĂTRAȘCU

Dezlegarea jocului „Vine vara”, apărut în numărul trecut

ORIZONTAL : 1) VACANȚA — NOPTI. 2) IN — MIORI — RI — R. 3) LOT — TROPICALI. 4) ETAJ — IMITA — UT. 5) GI — CADA — INIMA. 6) IMI — RATA — E — IT. 7) APARI — AȘA — ENE. 8) T — RO — B — PLITA. 9) UN — ITANI — SETE. 10) RĂZBUNARE — ROL. 11) ASPIRINA — VARA.

UMOR

Fără cuvinte.

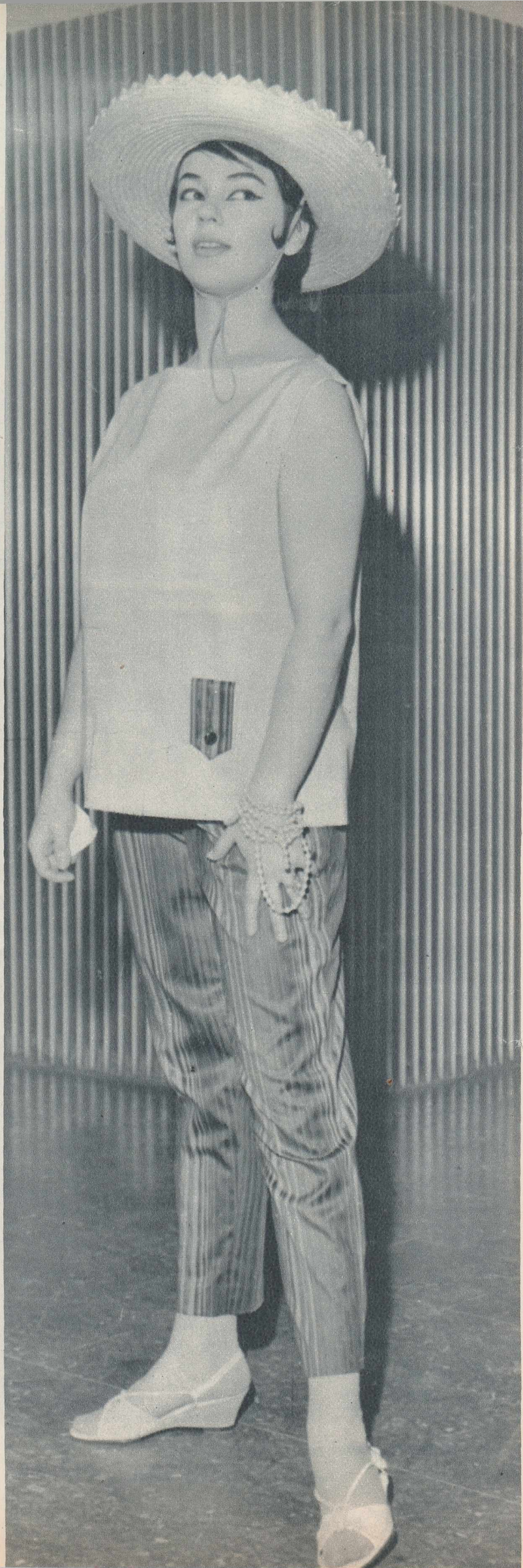
„Paris Match”

**ALBUM
FOTOGRAFIC
1964:
REGIUNEA BACĂU**

„Onești, Onești, zămbet nou pe harta țării...”

Fotografie din elicopter de S. STEINER

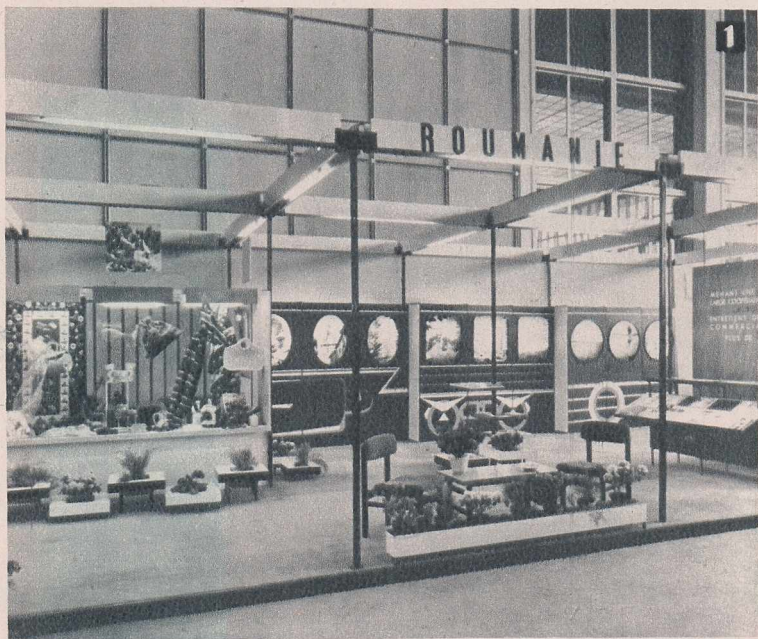
MODA

Pentru zilele de vacanță

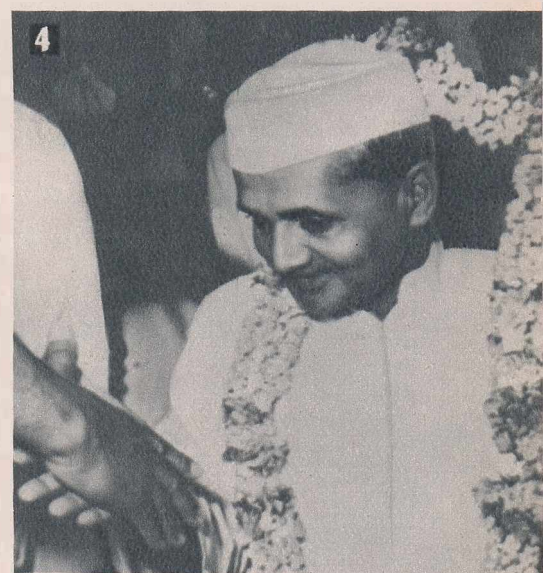
Vă recomandăm câteva modele pentru garderoba dvs. estivală, modele care — deși gândite mai ales pentru vacanța la mare — pot fi folosite și la munte. Pentru fetele tinere, prezentăm aceste două rochițe-șorturi scurte, comode de îmbrăcat peste costumul de baie sau de purtat într-o excursie. Pantaloni lung dintr-un material mai plin, monocrom sau în dungi, rămâne în continuare piesa vestimentară de bază în vacanță. Purtat cu diverse bluze armonizate coloristic, el oferă soluții multiple atât pentru dimineațile de plajă, cât și pentru plimbările pe faleză.

Fotografii de Elena GHERA

1
La cea de-a 37-a ediție a Tîrgului internațional de mostre de la Bruxelles, R.P. Romîna a participat cu un oficiu de informații comerciale.

2
Puternicele demonstrații antiguvernamentale din Coreea de sud au creat o atmosferă de criză. Autoritățile au decretat legea marțială, iar armata a primit ordinul să preia controlul asupra orașului Seul. În fotografie: poliția din capitala sud-coreeană intervine pentru a împrăștia pe demonstranți.

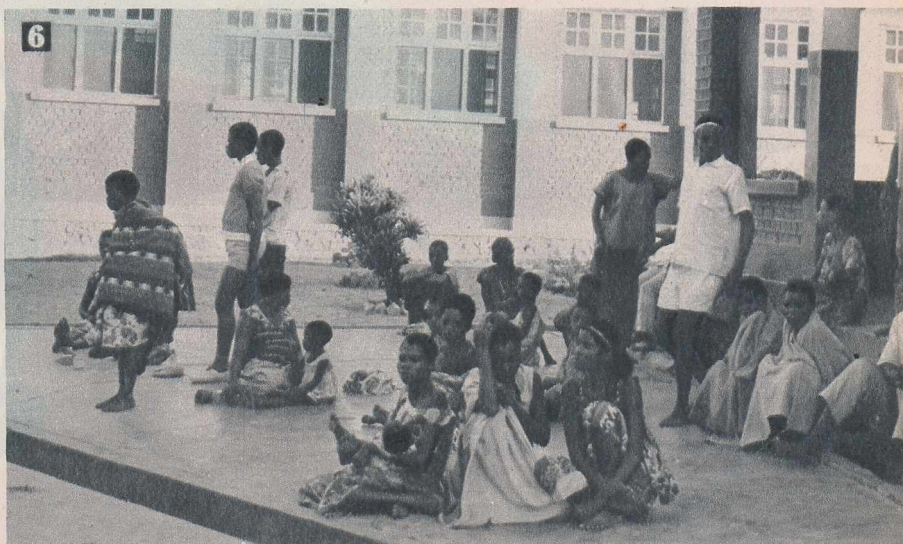
3
Aniversarea a 150 de ani de la alipirea cantonului Geneva la Confederația helvetică a prilejuit o pitorească sărbătorire.

4
Lal Bahadur Shastri a fost ales lider al fracțiunii parlamentare a partidului Congresul național indian și însărcinat de președintele Republicii India, Radhakrishnan, să formeze noul guvern indian.

5
Cea mai gravă epidemie de febră tifoidă din ultimii 27 de ani din Marea Britanie s-a declanșat în localitatea scoțiană Aberdeen. În fotografie: la spitalul din Aberdeen bolnavii sînt izolați.

6
Orașul Albertville (Katanga de nord) a fost recent ocupat de unități de partizani congolezi. „Restabilirea ordinii” de către autorități s-a soldat cu moartea a peste 150 persoane și cu numeroși răniți. În fotografie: locuitorii din Albertville în fața spitalului din localitate, așteptînd vești despre rudele lor.

FLACĂRA. Redacția: București, Piața Scintei 1, raionul 30 Decembrie.
Căsuța poștală 3507, Of. 33. Telefon 17.60.10— int. 1744.
ABONAMENTE la toate oficiile poștale, la factorii poștali și difuzorii voluntari din întreprinderi și instituții.
TARIF DE ABONAMENTE: 3 luni — 26 lei; 6 luni — 52 lei; un an — 104 lei.
PREȚUL REVISTEI: 2 LEI.
TIPARUL executat la Combinatul poligrafic „Casa Scintei”.
MACHETA: Ion Vulpescu.

UZINA CHIMICĂ „9 MAI” BUCUREȘTI

produce **BUNURI DE LARG CONSUM:**

Lichide și prafuri contra insectelor din locuințe (ploșnițe, purici, gândaci, muște): Heclotox, Deparatox, Detexan, Novitox, Detatox, Furnitox.

Îngrășăminte pentru legume, flori și pomi fructiferi. **PRODUSE ANTIINCENDIARE:** Pulvogen, Praf unic 1, Praf unic 2.

PENTRU INDUSTRIE: Săruri de bariu, Acid boric, Borax, Săruri de magneziu, Clorură mercurică, Săruri galvanice, Să-

ruri pentru tratamente termice,

Oxigen, Argon, Azot, Acid monoclor acetic, Acid fenoxiacetic. **PENTRU**

AGRICULTURĂ: Insecticide prafuri, Insecticide lichide, Raticide, Ierbicide.

